

Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Julij 2021

Letnik 6, številka 5

Iz tokratne vsebine:

Pogovor z učiteljico Katarino Kragelj

stran 4–6

Projekti na Gimnaziji Litija

stran 6–7

Duhovna oskrba in blagoslov znamenja

stran 16

»Zlatomašnik, bod' pozdravljen

...«

stran 21

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji

Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure

Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00

Uradne ure župana so po dogovoru, zaželeno je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

**Glasilo občine Šmartno pri Litiji
Krajevne novice**

Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla septembra 2021, pričakujemo najkasneje do sobote, 28. 8. 2021, na elektronski naslov uredništva: krajevenovice@bogensperk.si. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri svojem pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:

Javni zavod Bogensperk

Odgovorni urednik:

dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:

Katarina Kragelj, Domen Merzel,
Matjaž Hostnik, Manca Vidic in Uroš Pušnik

Jezikovni pregled:

Janoš Železnik

Naslovna fotografija:

Ogledni vrt na Bogensperku

Foto:

Rajko Grimšič

Prelom in priprava za tisk:

Biroservis – Mlakar Gorazd s. p.,
Ustje 7, 1275 Šmartno pri Litiji

<https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/>

**Glasilo izhaja v nakladi
1800 izvodov in je brezplačno.**

ISSN 2463-8579

Dočakali smo poletne počitnice

Avtor članka: dr. Jernej Kotar, odgovorni urednik

V času izida julijske številke smo že pošteno zakorakali v poletje. Pred nekaj tedni so šolske klopi in skrbi za dobra dva meseca zapustili učenci osnovnih in srednjih šol ter se prepustili uživanju v toplem vremenu, druženju s prijatelju, počitnikovanju na morju in še marsičemu, za kar sicer med šolskim letom ni dovolj časa.

Končno smo dočakali poletje in s tem čas, ko si bo večina od nas vsaj za kakšen teden vzela čas za oddih od vsakdanjih obveznosti. Preteklo leto zagotovo ni bilo lahko, zato je dopust še toliko bolj zaslužen. Toplo

vreme in daljše dneve lahko izkoristimo za izlete po Sloveniji ali v tujino, vendar tudi v naših krajih ne bo manjkalo dogajanja. Po enoletnem premoru se namreč vrača Festival Bogensperk, ki ponuja pester izbor dogodkov in nagovarja prav vse skupine lokalnega prebivalstva, zato lahko vsak najde nekaj zase ter preživi lepe popoldneve in večere v družbi prijateljev v domačem okolju.

Naslednja številka glasila bo izšla sredi septembra, do takrat pa bomo v uredništvu pripravili nekaj novosti, s katerimi ga bomo vsebinsko naredili še zanimivejšega in privlačnejšega. Na tem mestu vas vabim, da še naprej tako dejavno sodelujete pri njegovem nastajanju. Veseli bomo predlogov kandidatov za intervjuje, saj v naši skupnosti živi veliko izjemnih posameznikov. Aktivno lahko sodelujete tudi pri snovanju domoznanske rubrike na zadnji strani časopisa; lahko kot avtorji prispevkov ali pa kot predlagatelji predlogov vsebine.

V imenu uredništva Krajevnih novic vam želim lepe in čim bolj brezskrbne poletne počitnice!

Vabilo na cepljenje

V ZD Litija vabimo vse občane in občanke Litije in Šmartnega pri Litiji na cepljenje proti COVID-19. Cepiva imamo trenutno dovolj.

Cepljenje bo potekalo za vse, tudi nenaročene, vsak dan od ponedeljka do petka od 7.30 do 13.30. S seboj prinesite zdravstveno kartico in osebno izkaznico.

S cepljenjem bomo pripomogli k skupni zaježitvi epidemije COVID-19 in vrnitev v normalno življenje.

VABLJENI!

Cepilni center ZD Litija

Porast mišje mrzlice v Sloveniji

Avtorica članka: Maruša Bertonec

Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje smo letos v Sloveniji zaznali porast primerov mišje mrzlice, kar se odraža tudi v večjem številu hospitalizacij in obravnava bolnikov.

Hemoragična mrzlica z renalnim sindromom oziroma mišja mrzlica je akutna nalezljiva bolezen, ki jo povzročajo hantavirusi. Bolezen se z glodavca na človeka prenese z vdihavanjem virusov, ki so v izločkih glodavcev, bolezen pa se ne prenaša s človeka na človeka. Bolezenski znaki se običajno pojavijo 2 do 4 tedne po okužbi, lahko pa vse od nekaj dni do dveh mesecev. Bolezen se začne nenadoma z visoko vročino, mrzlico, močnim glavobolom in bolečinam v ledvenem predelu in trebuhu. Pojavijo se motnje vida, bolečine pri gibanju očesnih zrkel, očne veznice so močno pordele, bolnik je v obraz rdeč, kot bi bil opečen po sončenju. Kasneje pride do nenadnega padca krvnega pritiska, pojavijo se motnje zavesti, krči, krvavitve v koži in sluznicah in akutna odpoved ledvic. Okrevanje lahko traja več tednov ali mesecev.

Kleti, drvarnice, na pol zapuščene hiše so naravna okolja, kjer bivajo glodavci in jih onesnažijo z urinom, blatom ali slino, predstavljajo vir okužbe za ljudi. Največkrat je vir okužbe aerosol, ki nastane ob pometanju, čiščenju ali delu v dalj časa zaprtih pomožnih prostorih, ob rušenju starih objektov, delu na polju in ob aktivnostih v gozdu. Posebej izpostavljeni so kmetovalci in gozdni delavci.

Mrtve miši, ki so kronično okužene z virusom mišje mrzlice, predstavljajo tveganje za zdravje ljudi, če pri stiku in odstranjevanju mrtvih glodavcev/miši ne upoštevamo navodil za varno odstranjevanje. Posamezno poginulo miš ali drugega poginulega glodavca lahko občani zakopljejo, sežgejo ali odložijo med preostanek komunalnih odpadkov. Večje količine poginulih miši naj občani zapakirajo v biološko razgradljivo neprepustno embalažo in se obrnejo na Ve-

terinarsko higiensko službo Nacionalnega veterinarskega inštituta.

Nasveti za preprečevanje okužb z virusom mišje mrzlice:

Preprečevanje okužb doma:

- Glodavcem preprečimo dostop v hišo.
- Varno odstranjujemo ostanke hrane, da ne privabljamo glodavcev.
- Izvajamo redno deratizacijo.
- Pred čiščenjem prezračimo prostor tako, da na stežaj odpremo vsa okna in vrata za najmanj 30 minut.
- Pripravimo raztopino klornega razkužila, pri čemer eno enoto razkužila (npr. Varikine) zmešamo z devetimi enotami vode.
- Površine, kjer so iztrebki ali mrtve miši, razkužimo s pomočjo razpršila, v katerem je pripravljeno razkužilo. Razkužilo naj deluje najmanj 5 minut.
- Pri delu si zaščitimo roke z rokavicami iz lateksa.
- Po končanem razkuževanju in čiščenju odstranimo uporabljene rokavice v vrečko za smeti med splošne komunalne odpadke ter si roke temeljito umijemo z vodo in milom.

Preprečevanje okužb pri bivanju in delu v naravi:

- Pazimo, da zaščitimo hrano in pijačo pred glodavci in odstranimo ostanke hrane.
- Hrane ne puščamo na tleh.
- Ne pijemo vode iz izvirov v naravi.
- Ne poležavamo in posedamo na golih tleh.
- Skrbimo za higieno rok.
- Pazimo na svoje osebne stvari in jih ne puščamo dlje časa nezaščitene na tleh.
- Pri delu, pri katerem se zelo praši, uporabljamo zaščitno masko.

Če zbolite z znaki, ki ustrezajo mišji mrzlici, poiščite zdravniško pomoč in zdravniku povejte, da ste bili izpostavljeni dejavnikom tveganja za okužbo z virusom mišje mrzlice.

Več informacij o porastu mišje mrzlice najdete na naslednji povezavi <https://www.nijz.si/sl/porast-misje-mrzlice>.

Podatki spremljanja mišje mrzlice v Sloveniji <https://www.nijz.si/sl/tedensko-spremljanje-hemoragicne-mrzlice-z-renalnim-sindromom-hmrs>.

MIŠJA MRZLICA

Kaj je mišja mrzlica?

Mišja mrzlica je akutna nalezljiva bolezen, ki jo povzročajo virusi, imenovani hantavirusi.

Kako se okužimo z mišjo mrzlico?

- Virus kroži predvsem med glodavci, kot so miši, voluharji in podgane
- Bolezen se z glodavca na človeka prenese preko vdihavanja virusov, ki se nahajajo v izločkih glodavcev.
- Bolezen se ne prenaša s človeka na človeka.

Kdaj in kje najpogosteje pride do okužbe?

- Bolezen se običajno pojavlja v pomladansko - poletnih in jesenskih mesecih.
- Okužimo se lahko pri opravilih na vrtu, polju ali v gozdu,
- pri čiščenju mest, kjer so vidni sledovi in/ali iztrebki glodavcev (kleti, podstrešja, skladišča),
- pri taborjenju in kopanju, zlasti na divjih kopališčih.

Kako bolezen poteka?

- Bolezenski znaki se običajno pojavijo 2 do 4 tedne po okužbi, lahko pa vse od nekaj dni do dveh mesecev.
- Bolezen se začne nenadoma z visoko vročino, mrzlico, močnim glavobolom in bolečinam v ledvenem predelu in trebuhu.
- Pojavijo se motnje vida, bolečine pri gibanju očesnih zrkel, očne veznice so močno pordele, bolnik je v obraz rdeč, kot bi bil opečen po sončenju.
- Kasneje pride do nenadnega padca krvnega pritiska, pojavijo se motnje zavesti, krči, krvavitve v koži in sluznicah in akutna odpoved ledvic.
- Okrevanje lahko traja več tednov ali mesecev.

Poučevanje na šmarski osnovni šoli – pripoved upokojene učiteljice Katarine Kragelj

Avtor članka: dr. Jernej Kotar

Pred nekaj tedni so osnovnošolci in srednješolci zaključili šolsko leto ter se za dva meseca podali na zaslužene počitnice. Za njimi in njihovimi starši sta zelo nenavadni šolski leti, polni negotovosti, stisk in drugih izzivov, kakršnih ne pomnimo. Pouk na daljavo je bil za vse nas nekaj novega, nekateri smo se mu prilagodili lažje, drugi težje.

Pretekli šolski leti sta prinesli številne spremembe in novosti, kako pa je pouk v Šmartnem potekal nekoč, pa nam bo povedala upokojena učiteljica gospa Katarina Kragelj.

Gospa Katarina, v imenu uredništva Krajevnik novic, katerega članica ste že od samega začetka, se vam iskreno zahvaljujem za prijazen odziv na vabilo k pogovoru. V šmarski osnovni šoli ste poučevali dolga leta, pri vas smo se mnogi naučili prvih angleških besed. Kdaj se je v vas prebudila želja, da želite postati učiteljica?

Ko sem bila majhna punčka, sem govorila, da bom učiteljica, in ta želja je rastla z menoj. Na Ustju, kjer sem odrasčala, je bilo precej otrok in dneve smo preživljali zunaj, igrali smo se razne igre in velikokrat sem bila tudi učiteljica. Spominjam se, da sem med počitnicami popravila vse svoje zvezke, ker sem se igrala šolo in sem spet bila učiteljica. Veliko podpore sem imela tudi pri svoji mami, ki je razumela mojo željo in me v tistih časih, ko še ni bilo informativnih dni, usmerila na pravo srednjo šolo. Študij

sem potem nadaljevala na ljubljanski Filozofski fakulteti, končala sem prvo stopnjo, dvopredmetni študij, in kasneje ob delu še univerzitetni študij angleščine s književnostjo. Danes vem, da to ni bil samo moj poklic, ampak moje poslanstvo, ki sem ga opravljala z največjim veseljem, in če bi se še enkrat odločala, bi spet izbrala ta, zame najlepši poklic na svetu.

Ste si že od nekdaj želeli poučevati v domači šoli ali ste imeli željo delati kje drugje?

Po končanem študiju niti nisem razmišljala, kje bom začela svojo poklicno pot, ampak sem se pripravljala, da bom v miru diplomirala, kar pa seveda nisem, ker so me kot študentko poklicali in me napotili na moje prvo delovno mesto na Osnovno šolo Gabrovka, kjer ni bilo anglista. Diplomirala sem kasneje, ob delu. To je bil kar težak, a obenem zelo dober začetek. Poučevala sem celo vrsto predmetov, ne samo angleščine. Kolektiv je bil majhen, zelo povezan in vsi so bili zelo prijazni in so mi pomagali. Tudi stanovanje sem dobila takoj in spomi-

njam se, kako sem na začetku cele popoldneve pisala priprave in se pripravljala na pouk.

Kdaj ste se zaposlili v šmarski šoli in kako se spominjate svojih učiteljskih začetkov? Kaj vam je bil največji izziv?

V Gabrovki sem poučevala eno šolsko leto, potem sem se javila na razpis na šmarski šoli in dan pred svojo poroko opravila razgovor pri ravnatelju in pomočniku. To je bilo spomladi leta 1975 in v jeseni sem pričela poučevati. Bilo je malo lažje, a še vedno in spet so bili začetki. Na šoli je bilo zaposlenih še veliko mojih učiteljev, ki so postali moji kolegi in vem, da mi je bilo na začetku zelo nerodno. Sprejeli so me medse, bili so prijazni in so mi pomagali. Izziv je bilo poučevanje cele vrste predmetov, ki sem se jih morala sama naučiti, pa interesne dejavnosti, ki so me veselile, a so predstavljale dodatne priprave in odgovornost. Sodelovala sem tudi v raznih odborih na šoli in v kraju.

Šmartno je v zadnjih desetletjih postalo skoraj tipično spalno naselje, saj se veliko občanov na delo vozi v druge kraje. Kaj je za vas pomenilo delo v domačem okolju? Poučevanje v domačem kraju ima svoje prednosti, a tudi slabosti, a vseeno je več prednosti. Spremljala sem cele generacije otrok in njihovih staršev in hvaležna sem, da je bila večina njih krasnih, dobrih ljudi, s katerimi sem se lahko pogovorila in smo skupaj reševali nesoglasja. V šolo sem hodila peš, kakšna sreča je bila to, srečevala ljudi, točno sem vedela, kje ob poti me bodo spomladi pozdravili prvi zvončki in kje bom ob koncu šolskega leta ob poti občudovala dišeče cvetove vrtnic. Tudi na popoldanske dejavnosti mi ni bilo težko priti. Včasih smo imeli v popoldanskem času veliko interesnih dejavnosti, ki niso pomenile samo dela, bilo je sodelovanje, pogovori, spoznavanje učencev pri stvarih, v katerih so bili dobri, krepili smo medsebojne odnose, spodbujala sem jih pri delu.

Večino časa ste poučevali angleški jezik, in to še v času, ko ni bil tako zelo pomemben, kot je danes. Ste si morda kdaj želeli poučevati kakšen drug predmet? Ste v šoli poleg angleščine učili še kaj drugega?

Prvo leto sem en razred poučevala v turnusu, pa spet ne samo angleščine. Takrat smo v glavnem vsi učitelji poučevali več predmetov, tiste, pri katerih je kdo manjkal. Največkrat sem poučevala gospodinjstvo v vseh razredih, pa slovenščino, spoznavanje narave in celo telovadbo v 5. razredu. To so bili kar izzivi, vse sem se morala tudi sama naučiti. Tudi z ravnatelji, v Gabrovki in potem v Šmartnem, sem imela srečo. Vsi so bili prijazni ljudje in pri njih sem vedno našla razumevanje in pripravljenost za pogovor in pomoč. Poleg angleščine sem, kot sem že povedala, študirala še srbohrvaščino, tako se je predmet takrat imenoval,

Katarina Kragelj

in sem ga malo kasneje tudi poučevala na šmarski šoli. Še vedno mi kakšen moj učencec pove, da še zna cirilico ali pa da mu je prišla prav pri služenju vojaškega roka. Lepo. Po osamosvojitvi so srbohrvaščino ukinili, jezika so tudi sami ločili na hrvaščino in srbščino in proti koncu devetdesetih sem poučevala hrvaščino kot izbirni predmet. Učence je predmet zanimal, ker so ugotovili, da na dopustu na Hrvaškem ne razumejo jezika, in so se pogovarjali v angleščini. Na seminarju na ljubljanski fakulteti sem na pobudo profesorja pričela sodelovati s profesorico hrvaščine na osnovni šoli v Samoboru in to sodelovanje je bilo res nekaj lepega, koristnega in enkratnega. Vsako leto aprila smo jih z učenci izbirnega predmeta hrvaščine obiskali na njihovi šoli, sodelovali v njihovih programih na šoli, ogledali smo si znamenitosti Samobora in potem še Zagreba. V maju pa so nam učenci novinarskega krožka, čigar vodja je bila profesorica, vrnili obisk. Občudovali so našo šolo, bazen, dvorano, cerkev, za katero so rekli, da je katedrala. Seveda smo jim vsako leto poleg Šmartnega pokazali tudi Bogenšperk, pa Geoss, peljali smo jih v Ljubljano na ogled znamenitosti in z ladjico po Ljubljani. Na to sodelovanje imam prelepe spomine.

Kot sem že rekla, poučevanje na šoli ni vključevalo samo angleščine. Poleg tega sem učence pripravljala tudi na tekmovanje iz znanja jezika, se veselila njihovih uspehov in z njimi delila razočaranje. Interesne dejavnosti sem izbirala po svojih interesih, kakšne sem dobila pa »za povrh« – pionirsko organizacijo, cvetlični krožek, angleški krožek, pa še kaj bi se našlo. Pri angleškem krožku smo pripravili in odigrali igre v angleščini. Učenci so bili delovni, nardarjeni za jezik in vsi smo pri delu uživali, se zabavali in verjamem, da jim je marsikatera nova beseda ostala v spominu. Takrat učenci niso delali z računalniki, živa beseda je bila nekaj, za kar se mi je zdelo, da morajo imeti v ušesih, da se bodo naučili tujega jezika, predvsem njegove uporabnosti.

Že v dobi računalnika je naša šola pri angleščini pet let sodelovala v mednarodnem projektu Comenius, v katerega je bilo vključenih deset držav. Projekt je vključeval delo učencev v razredu in potem predstavitev dela na naših srečanjih, vsako leto v drugi državi. Tudi naša šola je gostila profesorje in na to srečanje smo se res dobro pripravili in ga odlično izvedli. Tu imam priložnost, da povem, v kakšnem krasnem kolektivu sem delala. Bili smo sodelavci in prijatelji, zato smo bili pri svojem delu vedno tudi zelo uspešni. Ravnatelj, kolegice in kolegi so vedno imeli posluš za nove stvari, za sodelovanje in pomoč. S kolegicami anglistkami smo trikrat peljale učence na izlet v London. Kakšno doživetje in hkrati odgovornost! A vse se je dobro izteklo, učenci so se v angleškem okolju dobro znašli, sami naročali hrano in nakupovali. Ja, še v trgovini v Londonu smo jim dovolile iti.

V času službovanja ste učili mnoge generacije, bili ste tudi razredničarka. Zgotovito je vsako obdobje lepo in posebno, zanima pa me, na katero vas vežejo še posebej prijetni spomini?

Prva leta službovanja nisem obdržala razredništev, ker sem odhajala na porodniške. Osem generacij pa sem pripeljala do konca, no, zadnjo, žal, do osmega razreda. Rada sem bila razredničarka, na razrednih urah smo bili z učenci skoraj vedno zelo delavni in ustvarjalni. Velikokrat smo se skupaj tudi učili, če je bilo zjutraj na razrednih urah premalo časa, smo se dobili popoldan, se razdelili v skupine, učenci so si pomagali pri različnih predmetih, to se je imenovalo medsebojna pomoč. Verjamem, da bi tudi danes učenci včasih potrebovali takšne vrste pomoči.

Lepe spomine imam na poletne in zimске šole v naravi, v katerih sem kot razredničarka učence spoznala na prav poseben način, kar mi je pomagalo pri delu z njimi v naslednjih letih. Koliko lepega smo doživeli skupaj, ko so spoznava li prve smučarske zavoje, v prve zimske šole smo hodili peš, na Vogar. Komaj sem prilezla na vrh, ampak zgoraj nas je pričakala pravljica. Kasneje smo menjavali lokacije, a vsaka šola v naravi je bila posebno doživetje. Imeli smo pouk, veliko časa smo preživljali zunaj, res veliko prepevali, se igrali in zabavali.

Svoje učence sem redno spremljala tudi na ekskurzijah po Sloveniji, ki so bile vedno zelo dobro pripravljene in so bile za nas vse posebno doživetje. In omeniti moram zaključne izlete ob koncu osnovne šole. Kar za tri dni smo učence peljali v Italijo, v zabaviščne parke, pa v Benetke. Koliko spominov in dogodkov!

Gotovo so bili tudi težki trenutki. Se mor da spominjate, kdaj in zakaj vam je bilo najtežje?

V toliko letih službovanja se zgodi marsikaj, težko je vedno ustreči vsem. Trudila sem se, a vem, da sem delala tudi napake. Te je težko priznati, a če hočeš naprej, moraš sprejeti tudi to, se opravičiti in iti dalje. Z učenci sem se v glavnem vedno pogovorila, so me pa prizadele krivične obsodbe, nepreverjene govorice, opravljanja in hudobije. Besed, izrečenih v jezi, človek ne pozabi in ljudi, ki so jih izrekli, tudi ne.

Osnovna šola je bila vedno eno od osrednjih žarišč dogajanja v našem kraju. Organizirala je razne kulturne in športne prireditve, izlete ipd. Kateri dogodki so se vam najbolj trajno vtisnili v spomin?

Joj, Jernej, na začetku mojega poučevanja smo skoraj vsak mesec imeli neko praznovanje ali proslavo, dan pionirjev, v jeseni razstava gob, novoletni prazniki, pust in maškare, dan žena, praznik pomladi, dan mladosti, razstava izdelkov ob koncu šolskega leta in spet prireditev. Koliko dela smo imeli z varetami, ker je šola poleg slavnostne prireditve in slikanja organizirala tudi pogostitev za učence, kasneje še za starše. Pa da ne pozabim vseh dobrih športnih dni, ko smo daleč nazaj obiskovali gričke in hribe v naši okolici, kasneje pa obiskali hribe in gore v Sloveniji, hodili plavat, imeli orientacijske pohode, vrsto let organizirali državno tekmovanje v teku ... Pri vseh prireditvah pa smo se vsako leto spomnili še kakšnega projekta in spet smo pridno delali, sodelovali in pomagali drug drugemu. Dva velika projekta sem že omenila, so bili pa še drugi, ki so jih vodili moji kolegi slovenisti, biologi, geografinja, športni pedagogi, vedno je na šoli potekal

nek projekt. Da pa lahko vse to deluje, potrebuješ dober kolektiv, ravnatelja, ki ima poslušar za vse to delo, učence, ki so pripravljeni sodelovati, in podporo staršev. In to smo na naši šoli vedno imeli.

Z učitelji šmarske šole in z generacijami učencev ste stkali tesne vezi, ki se niso pretrgale niti po vaši upokojitvi. Tudi po koncu službovanja ste namreč ostali aktivni in še vedno radi delite svoje bogato znanje mlajšim rodovom. Kaj vam pomeni prostovoljno delo?

Ko sem »pristala« v pokoju, sem potrebovala čas, da sem sprejela nov način življenja in ni bilo lahko. Štiri leta sem enkrat tedensko prostovoljno hodila v šolo učencem pomagat pri angleščini. Potem me je hčerka vprašala, ali bi hodila v vrtec na Notranjsko, kjer je bil moj vnuček v predšolski skupini. In spet sem odkrila čar poučevanja malih otrok. Enkrat na mesec sem se vozila k njim, naslednje leto pa sem nadaljevala v šmarskem vrtcu, kamor hodim še sedaj. Žal mi je le, da je epidemija preprečila naše polno sodelovanje, a upam, da bo v jeseni končno vse v redu.

Na ulici, v trgovini in ob drugih priložnostih se pogosto srečujete z nekdanjimi učenci in radi poklepetate z njimi. Lahko bi rekli, da poznate veliko večino sokrajanov, saj ste bili mnogim učiteljica. Kakšna

so vaša nostalgična občutja ob srečanjih z nekdanjimi sodelavci in učenci?

Vsepošvobod so moji učenci, v vseh poklicih, upam, da so uspešni in zadovoljni. Srečujemo se v vrtcu, na šoli, na cesti, prireditvah, tudi v mojem pevskem zboru pojem z njimi. To je res prijeten občutek, ko vidim zdaj odrasle ljudi in sem nekoč imela to srečo, da sem bila njihova učiteljica. Prijetno je poklepetati z njimi, jim prisluhniti, kako se imajo, kje delajo, koliko otrok imajo. Vesela sem, če so v redu in jim je življenje prizaneslo. Prav posebna doživetja pa so srečanja na obletnicah valet. Saj kar težko verjamem, da leta ne tečejo tako hitro samo meni, ampak tudi mojim učencem. Rada prisluhnem tudi njihovim zgodbam o vragolijah, ki so jih počeli v šoli. Na vsaki obletnici izvem kaj novega.

V Šmartnem skorajda ni društva, v katerem niste dejavni. Poleg tega, da ste članica uredniškega odbora Krajevnih novic, ste članica Sveta zavoda Javnega zavoda Bogenšperk, stanovanske komisije, upravnega odbora MePZ Zvon, včlanjeni ste tudi v Društvo upokojencev Šmartno pri Litiji, ukvarjate se z vezenjem, petjem v MePZ Zvon itd. Ob naštevanju vaših aktivnosti lahko človek z občudovanjem ugotovi, da ste res zelo tesno vpeti v življenje naše lokalne skupnosti. Kaj vam osebno pomenijo vaš rojstni kraj in nje-

govi prebivalci?

Ja, pa klekljam tudi, pri Žabicach, berem, hodim v gledališče, telovadim, najbolj dragocen mi je čas, ki ga preživljam s svojimi vnučki, družino, našim kraškim ovčarjem, prijateljicami, pa še kaj bi se našlo ..., vse z veseljem. V Šmartnem je živela moja družina, tu sem se rodila, tu sem opravljala svoje delo, poznam veliko ljudi, trudim se, da sledim dogodkom v kraju. Svoj kraj imam rada in zavedam se, da imeti dom ni nekaj samoumevnega, da nekam spadaš, ne pride samo po sebi. Naš kraj in okolica so prelepi, poskušajmo to ohraniti in izboljšati. Želim si, da bi bili ljudje med seboj bolj povezani, vem pa, da tako kot nekoč ne bomo več, so pa druge poti in načini, na katere si lahko ljudje pokažemo naklonjenost, prijaznost, pripravljenost sodelovati in si med seboj pomagati. Teh vrlin ne smemo pozabiti.

Vaša pomoč pri izdajanju Krajevnih novic je že od samega začetka neprecenljiva, zato se vam na tem mestu še enkrat zahvaljujem. Tudi v prihodnje vam želim vse dobro, in da boste še naprej ostali tako tesno vpeti v življenje našega kraja.

Jernej, tudi tebi hvala, ker si res dober urednik našega časopisa in jaz z veseljem sodelujem in pomagam. Hvala tudi, ker si me povabil k pogovoru in sem tako obudila spomine na lepo obdobje mojega življenja v naši šmarski šoli.

Projekti na Gimnaziji Litija

Za nami je še eno šolsko leto, ki ga je zaznamovala epidemija in pouk ponovno »prenesla« na daljavo. Kljub temu pa smo izvajali projekte, v katerih sodelujemo na državni ravni, in projekte, ki smo jih osnovali na šolski ravni, in jih seveda tudi uspešno realizirali.

Aktivno smo izvajali dejavnosti v okviru petletnih projektov Inovativna učna okolja, podprta z IKT, PODVIG in OBJEM. V projekt Inovativna učna okolja, podprta z IKT (IUO) smo se vključili 1. januarja 2017 kot implementacijska šola, da bi pri dijaki razvijali digitalne kompetence, sodelovalno učenje in kritično razmišljanje. Napredek dijakov spremljamo z rednimi evalvacijami v inovativnem oddelku. Aktivnosti smo prilagodili delu na daljavo, mesečno smo sodelovali z našo mentorsko šolo Gimnazijo Brežice na izobraževanjih in predstavitvi primerov dobre prakse.

V projektu PODVIG (krepitev kompetence podjetnosti in spodbujanje prožnega prehajanja med izobraževanjem in okoljem) sodelujemo kot razvojna šola. V letošnjem šolskem letu smo od 15 kompetenc kompetenčnega okvirja inovativnosti in podjetnosti (EntreComp) načrtno krepili 3:

- ukrepanje: učenje z izkušnjami, delo z drugimi, načrtovanje in vodenje,
- viri: aktiviranje virov, finančna in ekonomska pismenost,
- ideje in priložnosti: opaziti priložnost.

Z aktivnostmi, o katerih redno poročamo, sooblikujemo model, s katerim bomo v slo-

venskih gimnazijah spodbujali podjetnost tudi z uporabo novih pedagoških strategij in oblik dela. V šolskem letu 2020/21 smo načrtovali, da bomo podjetnost ponovno razvijali z dejavnostmi, projekti, tekmovanji, promocijskimi aktivnostmi ipd. Pri pouku pa vključujemo podjetnostne kompetence z izvajanjem vsebin YouthStarta, z ITS-i, OIV-jem ipd. Nekaj dejavnosti, s katerimi smo razvijali podjetnostne kompetence: strokovne ekskurzije, aktivnosti v projektu Šola ambasadorica EU, šolske prireditve, sodelovanje 2. letnikov in profesorskega tima v projektu IUO, projekt Od semen, sadik do samooskrbe dijakov, interesne dejavnosti, debatni klub, tabori, dejavnosti pri izbirnih predmetih ...

V 2. in 3. letniku izvajamo dva ITS-a (interdisciplinarna tematska sklopa). V 2. letniku interdisciplinarno obravnavamo vsebine in dejavnosti s področij slovenščine, matematike, sociologije in informatike. V tretjem letniku so se v prvem ITS-u povezali trije predmeti: angleščina, študij okolja in informatika, v ITS 2 pa slovenščina, študij okolja, matematika in angleščina. Dijaki so se tako med drugim naučili izdelati spletno stran, organizirati dogodek, potovanje, spoznali

so pot od ideje do izdelka, razvijali komunikacijske in socialne veščine ipd. Dijaki 3. letnika so svoj načrt pripravljene in predstavljene poti tudi realizirali s tridnevno ekskurzijo v Portorož, dijaki drugega letnika pa so svoje izdelke ponudili na šolski stojnici.

Stojnica Od ideje do izdelka

Izlet v Portorož

V projektu OBJEM – Bralna pismenost in razvoj slovenščine kot učnega jezika, ki ga vodi ZRSŠ, sodelujemo kot implementacijska šola. V okviru projekta potekajo dejavnosti na štirih vsebinskih področjih:

bralni pismenosti in razvoju slovenščine (učni jezik, zmanjšanje razlik med spoloma, ranljive skupine, motivacija za branje), pri pomočnikih za prepoznavanje ravni bralne pismenosti v predšolskem obdobju ter v 2. in 3. vzgojno-izobraževalnem obdobju OŠ, slovenščini kot drugem jeziku (za priseljence, begunce, Rome ter za otroke, ki uporabljajo znakovni jezik) in šolski knjižnici. Naša letošnja naloga je bila preizkušanje gradiva za izboljšanje bralnega razumevanja in priprava novega. V timu, ki ga vodi Irena Prašnikar, sodeluje 12 profesorjev.

Nadaljevali smo z izobraževalnim programom Šola ambasadorka EU in ponovno omogočili dijakom, da postanejo predstavniki življenja v EU na svoji šoli in opravljajo nalogo ozaveščanja o paleti možnosti, ki jih EU ponuja mladim. Program, ki ga vodi Informacijska pisarna Evropskega parlamenta, je namenjen srednjim in poklicnim šolam po Sloveniji. Predvsem je namenjen dvigovanju zavedanja mladih o Evropi in evropski parlamentarni demokraciji, da bi si pridobili aktivno znanje o Evropski uniji, zlasti o Evropskem parlamentu. Poleg poučevanja dejstev o Evropski uniji vključuje tudi pridobivanje izkušenj o evropskem državljanstvu, in sicer, kaj pomeni EU v vsakdanjem življenju in kaj lahko storimo, da bo prihodnja Evropa taka, kot si jo želimo.

Program ustvarja razvijajočo se mrežo šol ambasadork, ki svoje izobraževalne dejavnosti izvajajo v stalnem sodelovanju z Informacijsko pisarno, Evropskim parlamentom ter njegovimi predstavniki – evropskimi poslanci. Slovenske šole se v skupno šolsko-parlamentarno mrežo za sodelovanje lahko vključijo prek vnaprej določenih učnih aktivnosti na področju vrednot, delovanja evropske demokracije in možnosti življenja v EU.

Po programu smo izvajali naslednje dejavnosti: imenovali mentorje ambasadorje, ki so bili odgovorni za izvajanje programa na šoli, dijake seznanili z učnimi gradivi EU, oblikovali Facebook stran z objavami, pripravili smo evalvacijo in sodelovali na videosrečanjih.

Urška Simnovič Pišek

PROJEKT OD SEMEN IN SADIK DO SAMOOSKRBE DIJAKOV (PODVIG)

S sejanjem ter vzgojo zelišč in paradižnika smo pričeli že leta 2019 v okviru projektne dne Zdrav življenjski slog. Takrat smo prvič sejali domače seme paradižnika sorte volovsko srce. Po dveh letih uspešnega vzgajanja sadik paradižnika na okenskih policah matematične učilnice smo se v letošnjem šolskem letu odločili za izvedbo projekta »Od semen in sadik do samooskrbe dijakov«. V projektu sva sodelovali Natalija Zver in Jasmina Domadenik (poslovna sekretarka na šoli) ter dijaki drugega letnika. V okviru projekta smo poskušali dijake seznaniti s pomenom samooskrbe ter pozitivnim vplivom vzgoje lastne zelenjave na fizično in psihično zdravje ljudi. Pokazati smo jim želeli, da pri tem krepijo tudi socialne stike, saj pri tem sodelujejo tudi s svojimi starši, babicami in dedki ter njihovo znanje prenašajo in ohranjajo za prihodnje rodove. Na ta način pomagajo, da različne sorte in vrste rastlin ne bi izginile.

S podrobnim načrtovanjem projekta smo pričeli že meseca januarja. Takrat smo se z ljubljanskim botaničnim vrtom dogovorili za dve predavanji, s katerima smo želeli dijakom in njihovim staršem nuditi strokovno podlago za nadaljnje delo na projektu. Prvo predavanje smo izvedli 4. februarja 2021 z naslovom: **Pomen samooskrbe in slovenska semenska banka**. Predavanje je pripravila strokovna sodelavka ljubljanskega botaničnega vrta Katja Malovrh. Drugo predavanje je bilo 4. marca 2021 z naslovom: **Tradicionalna, hibridna in gensko spremenjena semena in posledice uporabe**. Predavanje je pripravila priznana strokovna sodelavka ljubljanskega botaničnega vrta dr.

Blanka Ravnjak. Obe predavanji sta potekali preko Zoom videokonferenčne aplikacije. Med tem časom smo tudi že naročili zemljo, korita in drug potreben material za sejanje. Dijake in njihove starše smo povabili k sodelovanju tudi tako, da smo jih spodbudili, naj prispevajo domača semena zelenjave, vendar smo bili pri tem zaenkrat še neuspešni, zato smo sejali kupljena semena in domača semena, ki sva jih prinesli z Jasmino.

Ker dijakov v mesecu februarju ni bilo v šoli, sva z Jasmino posejali papriko. Že 11. marca pa so dijaki sejali paradižnike, feferone, zelje, solato in baziliko v šoli. Zaradi izredno dobrih pogojev na šolskem zimskem vrtu so 25. marca presajali zelenjavo (»pikirali«) in si domov odnesli prve sadike paradižnikov. Kljub temu da dijakov ni bilo vsak teden v šoli, je bilo potrebno rastline zalivati in opraviti tudi še potrebna presajanja. Dijaki so 19. aprila posejali še zadnji dve zelenjavi: kumarice in bučke. Za domov so dobili še sadike feferonov.

Med letnim projektom smo starše in druge ljubitelje vrtnarjenja s fotografijami obveščali o napredku pri vzgoji zelenjave preko šolskega FB-profila.

V soboto, 8. maja, nam je Občina Litija odstopila stojnico na litijski tržnici, kjer smo uresničili našo prvo »Veliko zamenjavo sadik«. Kljub temu da smo zamenjali le nekaj sadik, smo večino sadik razdelili med mimoidoče in društvo Lojtra, katerega člani so z zanimanjem in navdušenjem sprejemali naš projekt. Zamenjavo sadik smo oglaševali tudi na elektronskem panoju v Litiji in na Radiu GEOSS.

Ob koncu projekta so sadike dobili tudi naši dijaki. Nekaj sadik pa smo podarili tudi Domu za starejše občane Tisje, OŠ Litija – Podružnici s prilagojenim programom, VDC Litija ter našim sosedom OŠ Gradec in Vrtcu Litija.

Veseli smo, ker že nadaljujemo s sodelovanjem z OŠ Gradec – podružnico Jevnica, ki nam je podarila sadiko joste, ki so jo vzgojili njihovi učenci. Josto smo posadili na šolskem vrtu.

Natalija Zver

Zahvala za nakup koles OŠ Šmartno

Avtorica članka: Romana Doles Čož

Na naši šoli ves čas skrbimo za izobraževanje učencev o varnosti v prometu, pravilih gibanja v prometu in vseh nevarnostih, ki jih čakajo pri samostojnem gibanju po ulicah in cestah. Kolesarski izpit je v petem razredu za učence eno najpomembnejših opravil, ki ga desetletniki opravijo v pomladnih mesecih.

V letošnjem šolskem letu smo na osnovi šoli v Šmartnem izpeljali kolesarski izpiti za učence petega in šestega razreda. Letos izjemoma za šesti razred zato, ker je lansko pomlad usposabljanje kolesarjev krojila epidemija koronavirusa, kot je to počela tudi letos. Pa vendar

nam je letos kolesarski izpit uspelo izpeljati.

Pri omenjenih izpiti in pripravah nanje nam je letos izdatno pomagala Občina Šmartno pri Litiji oziroma Svet za preventivo v cestnem prometu. Za namen usposabljanja kolesarjev v cestnem prometu so nam kupili tri nova kolesa. Glede na možnosti izvedbe izpitov v cestnem prometu nam omenjeni svet že nekaj let finančno omogoča izpeljavo izpitnih voženj s pomočjo za to usposobljenega podjetja Jumicar, za kar smo jim zelo hvaležni.

Letos vsem učencem ni uspelo narediti kolesarskega izpita. Neuspešnim učencem bo ponovna izpitna vožnja omogočena v jesenskem času, ko bodo izpolnjeni vsi pogoji za izvedbo, do takrat pa upam in si želim, da bodo med počitnicami utrdili svoje kolesarske spretnosti.

Rastem s knjigo

Avtorica članka: Simona Podlogar

Letošnje leto je bilo v marsičem drugačno, posebno in ne nujno zgolj slabo. Marsikdo je v zavetju svojega varnega doma, zleknjen v udoben naslanjač, ponovno posegel po dobri knjigi in užival v odkrivanju novih svetov.

Da je branje knjig in s tem bogatenje besednega zaklada ter poglobljanje znanja nujnost, ki zvedavega otroka vodi na poti spoznavanja, se dobro zavedamo tudi v šoli. V sklopu projekta Rastem s knjigo zato vsako leto skupaj z Javno agencijo za knjigo RS in Knjižnico Litija izvedemo kulturni dan za učence sedmega razreda, namenjen širjenju zavesti o pomenu branja dobrih knjig. Izvedli smo ga v torek, 8. 6. 2021, in sicer prav na dan Primoža Trubarja, očeta naše

književnosti. Letošnje leto je zahtevalo malce drugačno organizacijo dejavnosti. Trije razredi smo znotraj zahtevanih mehurčkov obiskali šmarsko knjižnico, kjer nas je pričakala gospa Aleksandra Mavretič in nam predstavila delovanje krajevne knjižnice. Ker letos žal ni bilo mogoče pripraviti srečanja s pisateljem ali pesnikom, nam je gospa Mavretič sama predstavila knjigo z naslovom *Bolj ko je komat okrancljan, bolj konj z veseljem vleče*, ki je izšla prav v junjskih dneh. V knjigi je gospa Andreja Štuhec zbrala in uredila spomine na furmane, delo s konji in podporne obrtnike. Z razvojem ljudsko izročilo vse bolj uhaja v pozabo, zato je omenjeno delo toliko vrednejše pri ohranjanju dragocenih sledi preteklosti. Z veseljem smo prisluhnili branju odlomka, v katerem je svoje spomine na očeta in njegovo ljubezen do konjev z bralci delila gospa Katarina Kragelj. Drugi, daljši del kulturnega dne smo v šol-

skih klopek podrobno obravnavali knjigo Mateta Dolenca, *Kako dolg je čas*, ki so jo sedmošolci od Javne agencije za knjigo RS prejeli v dar in jo prebrali za domače branje. Družbenokritične teme, ki jih kratke zgodbe izpostavljajo, smo v manjših skupinah osvetljevali iz različnih zornih kotov. Spoznavali smo se s humorno-satiričnim pisateljevim slogom in iskali jezikovne posebnosti, ki jih zbirka zgodb radodarno ponuja. Na koncu so učenci svoje ugotovitve delili s sošolci in na ta način zaključili branju ter zapisani in govorjeni besedi posvečen dan.

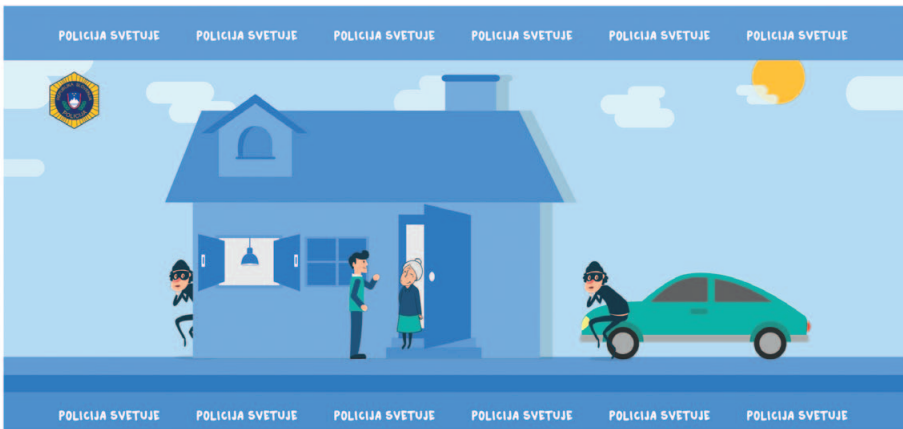
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
POLICIJA

Policisti opozarjamo na drzne tatvine v vaših domovih

Kako delujejo drzni tatovi?

- Žrtve so pogosto starejše osebe na osamljenih krajih, tatvine pa se največkrat zgodijo dopoldne.
- Tatovi delujejo v skupinah.
- Eden izmed tatov vas zamoti z različnimi pretvezami (sprašuje za pot; poižveduje, ali ste sami doma; pove, da je iz komunalnega ali telekomunikacijskega podjetja, elektro podjetja ipd. in da bo v okolici vašega doma napeljeval kable, kopal jarke; razlaga, da zbira staro železo; prosi za vodo ipd.) in poskuša zvbaviti stran od doma.
- Drugi tatovi medtem vstopijo v vaš dom ter krajejo denar in vrednejše predmete.

Kako ukrepati, da ne postanete žrtev tatov?

- Bodite pozorni na sumljiva vozila in osebe v okolici svojega doma ter o tem obvestite policijo na telefonsko številko 113.
- Vedno zaklepajte vrata, zapirajte okna in doma ne hranite večjih vsot denarja.
- Neznancev ne spuščajte v svoj dom.
- Pogovor z njimi opravite na varni razdalji (skozi okno, z balkona ipd.).
- V pogovorih s sumljivimi osebami vzbudite prepričanje, da niste sami doma.
- Na pojav takšnih oseb opozorite sosede.
- Ko vas ni doma, imejte v hiši oziroma stanovanju prižgano luč in se dogovorite s sosedi, naj bodo pozorni tudi na vaš dom.

Kako ukrepati, če postanete žrtev tatov?

- Obvestite policijo na telefonsko številko 113.
- Zapomnite in zapišite si čim več podatkov o tatovih (opis zunanjšega videza, uporabljeno vozilo, smer odhoda ipd.).
- Do prihoda policistov ne hodite tam, kjer so se gibali tatovi, in ne premikajte predmetov, s katerimi so bili ti v stiku.

»Na Policijski upravi Ljubljana opažamo pojav drznih tatvin iz stanovanjskih hiš, ki jih storilci izvršujejo na zelo prefinjen in pretkan način, oškodovance pa zavedejo do te mere, da preteče kar nekaj časa, preden ugotovijo, da so bili okradeni. O omenjenih dogodkih smo že večkrat poročali tudi v medijih, vendar opažamo, da so ljudje še vedno premalo previdni ali pozorni do neznancev, ki prihajajo na njihove domove in jih ogovorijo. Žrtve so predvsem starejši občani. Storilci žrtev zamotijo s pogovorom (pretvarjajo se, da so serviserji ali da so prišli odkupit staro železo ali da prihajajo iz elektro službe in si ogledujejo teren, kje bi postavili nove daljnovode, ali da bodo opravljali sanacijo odtokov itd.) in jo tako zvbavijo iz hiše ali od hiše, tako da je nimajo več pod nadzorom. Njihovo odsotnost takrat izkoristijo drugi storilci, ki v času pogovora vstopijo v hišo, pregledajo notranost in odtujijo v večini primerov denar ter nakit. Storilci kraj nato zapustijo, tisti ki pa je zamotil žrtev pa se vljudno poslovijo in zapusti kraj. Največkrat se do hiše pripeljejo z vozilom in tako kraj tudi zapustijo. Občanom tako svetujemo, da imajo osebe, ki so prišle do njih nenapovedano, ves čas pod nadzorom in jih brez potrebe ne vabijo v prostore. Vedno naj zaklenejo hišo, ko to zapustijo, ključ pa naj vzamejo s seboj, pa četudi »stopijo samo za vogal«. Ob tem pa naj bodo pozorni na videz oseb (oblačila, govor, posebnosti) ter vozilo s katerim so se pripeljali (znamko, barvo, tip in reg. št. vozila). V kolikor kljub previdnosti postanejo žrtev kaznivega dejanja, priporočamo, da takoj obvestijo policijo na št. 113 ali najbližjo policijsko postajo. V večini primerov so oškodovanci starejše osebe, ki jih storilci lažje zmedejo. Nekaterim poberejo tudi vse prihranke, zato je teža dejanj še toliko večja. Svojce starejših oseb, sosede ali druge prosimo, da se o načinu izvrševanja tovrstnih kaznivih dejanj pogovorijo s starejšimi osebami in jim predstavijo opisan način delovanja storilcev ter preventivne ukrepe.«

Več na <https://www.policija.si/svetujemo-ozavescamo/varnost-osebnega-premoenja/100133-policisti-opozarjamo-na-drzne-tatvine-v-vasih-domovih>.

Policijska postaja Litija

NE BODI ?? KM/H STRAN OD NESREČE!

Opozarjamo vas, ker:

- zmanjšanje hitrosti le za **1 km/h** lahko zmanjša število prometnih nesreč v naselju za približno **4 %**, zunaj naselja pa približno **2 %**;
- je verjetnost smrti pešca ob trku pri hitrosti 50 km/h kar **85-odstotna**, pri hitrosti 30 km/h pa **manj kot 10-odstotna**;
- je hitrost ključen dejavnik tveganja za najbolj ranljive skupine udeležencev (pešce, kolesarje, starejše in otroke) in **vpliva na teže posledic za voznike in potnike** v vozilih;
- je na avtocestah hitrost pogosto povezana s prekratko varnostno razdaljo med vozili, saj večja hitrost **pomeni daljšo pot ustavljanja**.

Vedno prilagodite hitrost razmeram na cesti, voznikemu znanju in izkušnjam, upoštevajte omejitve hitrosti in ostala prometna pravila. Počasneje je varneje!

Več na:

www.policija.si

SKUPAJ ZA VARNOST.
VAŠA POLICIJA

Policisti bodo med kontrolo prometa izvajali meritve hitrosti in bodo v primeru prekoščitev hitrosti vozil zoper voznike vozil ustrezno ukrepali.

MePZ Zvon je zaključil pevsko sezono 2020/21

Avtorica članka: Katarina Kragelj

Po nenavadnem letu, ki ga je prinesla epidemija, smo se pevke in pevci z našo zborovodkinjo Marijo Celestina uspeli nekajkrat sestati in pričeti s pevskega vajami. In če smo že preživeli precej čudno leto, nam je naš pevec organiziral res prijeten in lep zaključek.

V soboto, 26. 6. 2021, smo se odpravili na prijeten izlet in druženje po naši domovini. Veseli smo bili dobre udeležbe, s seboj smo povabili naše prijatelje, ki nam radi pomagajo pri petju, kadar pomoč potrebujemo. Najprej smo si ogledali Žičko kartuzijo, ki

jo obnavljajo, in prisluhnili zanimivi razlagi naše vodičke. Prostor, kjer se nahaja ta biser, nas je navdušil, sprehodili smo se, poklepetali in v kapeli zapeli. Z ogledom smo nadaljevali v Slovenskih Konjicah, tem res prelepem, nenavadnem mestu. Vodička nas je popeljala po glavnem trgu, prisluhnili smo razlagi, si ogledali ocvetličen trg, se čudili potočku, ki teče po sredini trga, se povzpeli do mestnega parka. Pot nas je vodila dalje, do Rogle, kjer smo odšli med krošnje dreves in se srečali na vrhu, na stolpu, kjer je kasneje v dalj odmevala naša pesem. Občudovali smo krassen razgled in uživali. Naš cilj je bila kočna na Pesku, kamor smo nekateri pešačili skozi skoraj res čaroben smrekov gozd, porasel z visoko travo. V kočni nas je čakalo okusno kosilo, potem pa druženje, prepevanje, igra otrok na igralih, sproščen klepet. V večernih urah smo se odpeljali proti domu, z obveznim postankom na Trojanah. Po ne preveč pevske sezoni bomo sedaj odšli na počitnice, novo sezono pa bomo pričeli s pevskega vikendom, ki bo delaven in ustvarjalen.

Lepa naša domovina

Poslanica predsednika Vlade Republike Slovenije in predsednika Slovenske demokratske stranke Janeza Janše ob Dnevu državnosti

"Jaz, bratje, pa vem za domovino in mi vsi jo slutimo. Kar so nam siloma vzeli, za kar so nas ogoljufali in opeharili, bomo dobili povrnjeno in poplačano s stoterimi obrestmi! Naša domovina je boj in prihodnost, ta domovina je vredna najzlahtnejše krvi in najboljšega življenja."

V besedah Ivana Cankarja v črtici Lepa naša domovina se skriva hrepenenje naroda po lastni državi. Hrepenenje rodov Slovencev in Slovencev, da bi o svoji usodi in prihodnosti odločali sami. Da bi bili gospodarji na lastni zemlji ter da bi živeli v svobodni in samostojni državi.

Pred tridesetimi leti smo si izborili svobodo, da lahko odločamo sami o sebi. Na Slovenskem smo postali sami svoji gospodarji. Sanje so postale resničnost. Svobodno in samostojno Slovenijo, ta dragoceni sad truda generacij Slovencev in Slovencev, smo končno dočakali. Pripadli sta nam čast in privilegij, da smo bili del tega svetega časa slovenskega naroda.

Bitko za svobodo in samostojno Slovenijo smo dobili tako, da smo si najprej izborili demokracijo. Demokracijo pa smo si izborili preko boja za spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svobod. Trideset let nazaj smo, ponosno in z navdušenjem, dosegli vse te cilje. V tistih časih se je pokazalo, da je iz globlin našega naroda privrela neslutena moč, ki nas je združevala. Moč, ki je pritekala iz globokih korenin.

Od tedaj smo se kot suverena država vključili v evropske in evroatlantske povezave in zaveznitva in v svetovno mednarodno skupnost. Skupaj z drugimi delamo za naš blagor in za mir med narodi. Da lahko svobodno žive vsi narodi. Na vse to smo lahko ponosni in tega se veselimo.

Vse naštetu pa se ni zgodilo čez noč, brez žrtve in truda. Prehajena pot nam je znova potrdila, da nič v življenju, tako človeka kot naroda, ni naključno in samo po sebi umevno. Spet se je potrdilo, da ima vse v življenju svoj namen in smisel. Vsaka življenjska okoliščina do sedaj je priprava na naslednjo preizkušnjo.

Za nami je težko leto. Z obilo potrpežljivosti, odrekanj in volje smo se prebijali skozenj. Po enem letu je razumljivo, da zmanjkujeta volje in ni treba veliko, da val nezadovoljstva in črnogledosti pljuske čez rob. Ustvarjanje napetosti, širjenje sovraštva in nestrpnosti, pozivi k izključevanju in celo smrti, kar spodbujajo in celo namerno netijo nekatere politične stranke in posamezniki, je v teh težkih časih sila neodgovorno in nevarno.

Trideset let je hkrati malo in veliko. Ko smo stopali na pot samostojnosti, smo vedeli, da ne bo lahko. A nas je vse gnala naprej srčna želja, ki nam je dajala pogum in vero, da je vse, kar delamo, prav in dobro. Želeli smo živeti v svobodni in demokratični državi, kjer bodo vrednote svobode, pravičnosti, solidarnosti in poštenja hodile z roko v roki z gospodarsko uspešnostjo in blagostanjem. V državi, ki bo mati domovina za vse.

Če se danes ozremo nazaj, vidimo, da smo dosegli zelo veliko, da pa smo marsikatero priložnost tudi zamudili. Da smo na nekatere od vrednot, na katerih je nastala samostojna Slovenija, pozabili. Da smo nekeje na poti začeli celo izgubljati stik s tistim v nas samih in v narodu, kar nas ohranja od nekdanj in nam je pred 30. leti dalo moč zato, da smo dosegli nemogoče.

A nič ni zamujeno. Še vedno smo isti narod, ki je lahko spet močan, odločen in pogumen, ko je treba. Zato se ob okrogli obletnici spet spomnimo, kako pomembno je pogumno vztrajati in se ne prepustiti črnogledosti in malodušju. Iz izkušnje vemo, da je pošteno in skupno delo vedno nagrajeno z neverjetnimi, lahko tudi neslutnimi dosežki.

Ta slovesen čas, ko se spominjamo junijskih dni pred 30. leti, naj bo zato čas, ko se spomnimo predvsem veličine in hrabrosti dejanj, ki so nas vodila v samostojno državo. Moja hvaležnost gre najprej in predvsem narodu v najširšem smislu, ki je v tistih zahtevnih časih pokazal svojo zrelost in pogum. Hvala vsem, ki ste v tistih negotovih časih z orožjem branili referendumsko odločitev za samostojno Slovenijo. V mojem srcu in srcu domovine bo vselej posebno mesto za tiste, ko so zanjo dali največ – svoja življenja. Hvala vsem Slovenkam in Slovincem doma in v tujini, vsem državljanom in državljanom. Hvala tudi vsem prijateljem Slovenije širom po svetu, ki so nas na tej poti podpirali in bodrili.

Izzivi današnjega časa so zahtevni. A če bomo našo prihodnost gradili na spoštovanju drug drugega, sprejemanju naše različnosti in pomembnosti dialoga med različni mislečimi ter predvsem spoštovanju vrednot, na katerih je nastala samostojna Slovenija, se nimamo česa bati.

Slovenija 1. julija prevzema predsedovanje Svetu Evropske unije. Če drugič v času od našega članstva v družini evropskih narodov bomo vodili skupnost 27 evropskih držav. To zahtevno nalogo sprejemamo z vso resnostjo in dobro pripravljeni. Razumemo pa jo tudi kot izraz zaupanja in eno lepših daril vsem nam ob 30. rojstnem dnevu.

Draga Slovenija, ljuba naša domovina, vse najboljše ob tvojem in našem prazniku. Praznujmo ponosno in pokončno. Naj domovini v čast zaplapolajo slovenske zastave, doma in povsod po svetu, kjer bijejo slovenska srca. Ostanite zdravi in Bog živi Slovenijo.

Janez Janša
Predsednik Vlade Republike Slovenije in predsednik Slovenske demokratske stranke

Spoštovane občanke in občani!

Poslanici in voščilu predsednika Vlade Republike Slovenije in Slovenske demokratske stranke ob 30. obletnici Slovenije se pridružujemo:

- poslanec Državnega zbora Republike Slovenije Boris Doblekar,
- podžupan Občine Šmartno pri Litiji Janez Tomažič,
- občinski svetniki SDS občine Šmartno pri Litiji Simon Povše, Slavko Smrekar in Janez Tomažič,
- predsednik in Izvršilni odbor SDS Šmartno pri Litiji.

Srečno Slovenija!

Poslanec Boris Doblekar

Z ministrom Vaskom Simonitijem pred knjižnico

Z ministrom Černačem na gradu Bogenšperk

Ob srečanjih in pogovorih z občani redno in zgledno sodelujem z občino. Organiziram tudi obiske ministrov. Pred kratkim

sta občino obiskala dva ministra. Ministra za kohezijo in kulturo, Zvone Črnač in dr. Vasko Simoniti. Teme pogovorov so bile

predvsem posluš in pomoč države lokalnim projektom.

Boris Doblekar

Društvo upokoјencev Šmartno

Avtor članka: Boris Žužek

IZLET NA RAKITNO

V četrtek, 10. junija 2021, smo šmarski upokoјenci organizirali celodnevni izlet na Rakitno. Bilo nas je 37. V lepem sončnem vremenu smo se sprehodili okoli rakitniškega jezera, nato pa smo se zapeljali še do Cerknjiškega jezera. Kosilo smo imeli v gostilni Miklavčič na Velikih Blokah, kjer smo si ogledali tudi ruševine nekdanje vojašnice. Pot smo nadaljevali do romarskega svetišča Nova Štifta pri Ribnici, na poti domov pa smo se ustavili še v Retjah pri Velikih Laščah, kjer smo si ogledali Ilijev kozolec, pod katerim je pisatelj Fran Levstik ustvarjal svojo povest o Martinu Krpanu. Nato smo se skozi Dobropolje, Krko in Ivančno Gorico vrnili v Šmartno.

NA DVEH TEKMOVANJH

V juniju je Zasavska pokrajinska zveza društev upokoјencev organizirala več tekmovanj. Iz našega društva so tekmovali le ženske, in sicer v pikadu in balinanju. Na prvem tekmovanju, ki je potekalo v Hrastniku, so bile druge, v balinanju na Dobu pa so bile četrte.

SREČANJE PRI KRZNARJU

V četrtek, 24. junija, smo organizirali srečanje naših članov v gostilni Krznar. Ker že kar nekaj časa nismo imeli srečanja, je tokratno snidenje privabilo 68 članic in članov. O korona virusu sta spregovorili predstavnici ZD Litija, vodja cepilnega centra ga. Jožica Petrič in

ga. Neja Perič, medicinska sestra. V svojem izvajanju sta spodbujali navzoče k cepljenju, ker je odzivnost prebivalstva sedaj prenizka. Sledilo je družabno srečanje s kosilom.

Območno združenje Rdečega križa Litija

Avtor članka: RKS OZ Litija

KRVODAJALSTVO

Druga letošnja redna krvodajalska akcija je potekala 17. 6. 2021 v Osnovni šoli Gradec v Litiji.

Zaradi zaščite krvodajalcev in zaposlenih ter preprečevanja možnih prenosov bolezni krvodajalske akcije še vedno potekajo prilagojeno, torej s predhodnim naročanjem krvodajalcev. Krvodajalske akcije se je udeležilo 160 krvodajalcev, ki se jim zahvaljujemo za udeležbo in darovano kri. Zahvalili smo se tudi Osnovni šoli Gradec za sodelovanje pri uspešno izvedeni krvodajalski akciji.

TEDEN RDEČEGA KRIŽA

Rdeči križ Slovenije se vsako leto vključuje v obeleževanje mednarodnega praznika svetovnega dne Rdečega križa, 8. maja, in tedna Rdečega križa Slovenije, ki tradicionalno poteka od 8. do 15. maja in tako nadaljuje tradicijo dobrih del. Vsako leto mednarodno gibanje Rdečega križa in Rdečega polmeseca prek svoje mreže 17 milijonov prostovoljcev in 450.000 zaposlenih doseže več kot 160 milijonov ljudi, ki potrebujejo pomoč.

Prostovoljci krajevnih organizacij Rdečega križa so v mesecu maju obiskovali starejše, bolne in invalidne osebe na domu ter v domovih za starejše. Ob tem so upoštevali vsa navodila in priporočila NIJZ ter RKS o preprečevanju širjenja okužb s Covid-19.

V humanitarnem centru smo imeli 12. 5. 2021 dan odprtih vrat. Pomoč so prejeli uporabniki iz krajevne organizacije RK Velika Kostevnica, pri razdeljevanju je pomagal tudi njihov prostovoljec.

Poleg vsakoletnih sprejemov učencev in mlade člane Rdečega križa smo razpisali natečaj za likovna dela na temo »Tebi v pomoč, človek«. Risbice smo prejeli iz PŠ Prmskovo ter OŠ Gabrovka - Dole.

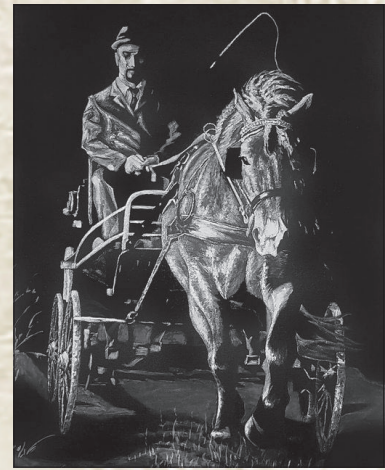

Napovedujemo – predstavitev knjige Spomini na furmane, delo s konji in podporne obrtnike

Avtorica članka: Petra Bolha, Javni zavod Bogenšperk

V sklopu festivala Bogenšperk 2021 na gradu Bogenšperk gostimo literarni dogodek v sodelovanju s Knjižnico Litija.

V sredo, 14. julija, bo ob 19.00 v atriju gradu Bogenšperk potekala predstavitev knjige *Spomini na furmane, delo s konji in podporne obrtnike*, ki predstavlja zaključek do-moznanskega projekta Knjižnice Litija z 78 pripovedovalci. Vabljeni!

Billy Mehle, *Nočna fura*, 2020, akril, 100 x 120cm; z razstave *Furmani* v litijski in šmarski občini

Odkritje kipa Slavka Gruma na Staretovem trgu

V letošnjem letu obeležujemo 120. obletnico rojstva velikega slovenskega dramatika in pisatelja, v Šmartnem rojenega, Slavka Gruma.

V počastitev velikega jubileja bo v nedeljo, 1. avgusta, ob 20.00 na Staretovem trgu v Šmartnem potekalo svečano odkritje kipa Slavka Gruma, delo kiparja Anžeta Jurkoviška. Grumov portret bo tako dobil svoje mesto v nastajajoči aleji kipov znamenitih Šmarčanov poleg leta 2019 odkritega kipa Davorina Hostnika. Prireditev soor-

Staretov trg, Šmartno pri Litiji

ganizirata Občina Šmartno pri Litiji in Knjižnica Litija. Vljudno vabljeni!

Butter Quartet

grad Bogenšperk, 9. avgust 2021, ob 20:30

Gostujoči dogodek
festivala SeviqC
Brežice

Vstopnice: infoek-ramovs.si

Grad Bogenšperk
SeviqC Brežice Festival

BogensperkCastle
[seviqcbrezice](https://www.instagram.com/seviqcbrezice)

www.seviqcbrezice.si
www.bogensperk.si

Kmetija Kotar **Okusi z gradu** *Vabl.*

Krčma na gradu *Ekokmetija Vodnjov*

Vina Slap **petek, 16. julij 2021**

Mesnine Bajec **ob 18. uri** *Volk Turjaški*

atrij gradu Bogenšperk *Čebelarstvo Dremelj*

Turistična kmetija Na hribčku *in drugi.*

Predstavili se bodo lokalni ponudniki s svojimi kulinaricnimi domislicami.

 Turizem Šmartno
 BogenšperkCastle
 www.smartno.si
www.bogensperk.si

WAGENSBERG
penina

Dan penine Wagensperg

petek, 23. julij 2021

grad Bogenšperk

Kulinarični večer s hišno penino
Wagensperg v glavni vlogi.Z nakupom vstopnice si zagotovite
izbrane kulinaricne dobrote, ki jih bo za
vas pripravila ekipa Krčme na gradu.

Vabljeni na Bogenšperk.

Prodaja vstopnic: TIC Šmartno, grad
Bogenšperk, Krčma na gradu in Kuhla

NINA

Festival Bogenšperk

GRAD BOGENŠPERK

24. JULIJ
2021
ob 20.30

PRODAJA VSTOPNIC: EVENTIM, TIC ŠMARTNO IN GRAD BOGENŠPERK

OBVEZNE PRIJAVE

KULINARIČNE DELAVNICE

Ponedeljek, 13. septembra ob 17.00

Gostilna Pri Mačku

*Festival Bogenšperk***Šmartno kuha**

petek, 20. avgust 2021

od 15. ure naprej
pestra kulinaricna ponudba
na Staretovem trguPredstavitve ponudnikov
hrane in pijačeUstvarjalne delavnice
za otroke

Glasba

Gledališka predstava za otroke

In še kaj ...

Turizem Šmartno

BogenšperkCastle

www.smartno.si

Na grad Bogenšperk prihaja Jazz 'ma mlade – festival mladega jazz, umetnosti, vina in kulinarike!

Festival Jazz 'ma mlade je festival, na katerem se srečujejo ljubitelji jazz glasbe, različnih zvrsti umetnosti, vina in kulinarike iz vse Slovenije. Ekipa mladih ustvarjalk in ustvarjalcev iz Maribora ga organizira od leta 2016. Festival domuje na Židovskem trgu, pomembni kulturni dediščini mesta Maribor, ki z močjo mladinske ustvarjalnosti zasije v popolnoma drugačni, čarobni podobi.

Ker so mladi polni novih idej in željni izzivov, se letos festivalska karavana odpravlja na svoje prvo poletno gostovanje, na še en biser slovenske kulturne dediščine – grad Bogenšperk.

Na gradu ne napovedujemo le koncertov, ampak *doživetje za ušesa, oči, nos, brbončice in seveda - dušo!*

Glasbeno se bomo prepuščali ritmom in melodijam klasičnih jazzovskih form, in tudi sodobnejšim izpeljankam kot sta npr. funk in neo-soul s primesmi »hip-hopa« in »r'n'b«, vse izpod inštrumentov mladih, a že vrhunskih slovenskih glasbenic in glasbenikov. Mladi vizualni umetniki posebej za to priložnost pripravljajo razstavo na prostem, del ekipe ustvarjalk in ustvarjalcev pa so študenti VSGT Maribor, mladi kulinarični mojstri, ki bodo na dogodku pripravljali sodobno ulično hrano. Posebnost dogodka je vinska spremljava – okušati bo možno bogato paleto najboljših štajerskih vin.

Rezervirajte si čas za doživetje, ki vam bo za vedno ostalo v lepem spominu.

6. avgust 2021, 19:00 – 24:00

ORGANIZACIJA:

JAVNI ZAVOD
BOGENŠPERK

27. avgust 2021

Okusi z gradu²

GRAD BOGENŠPERK ob 18. uri

i Vstopnice za kulturni večer s 6 hodnim menijem in vinsko spremljavo bodo na voljo od 20. julia naprej na gradu Bogenšperk, TIC Smartno, v Krčmi na gradu in Kuhni. Rezervacije in informacije: 01 89 87 867 in rezervacije@bogensperk.si.

Festival Bogenšperk

GRAJSKE POČITNICE

Celotedenske dogodivščine na gradu Bogenšperk

Termin:
23.08. - 27.08. 2021

Primerno za otroke od 6 do 12 let

Vsak dan med 8.00 - 16.00

Cena:
Za cel teden: 100 €
20 % popust za drugega otroka

Prijave in informacije:
T: 01 898 78 67
E: rezervacije@bogensperk.si

JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK

Smartno

Večer s klapo Motovun

10. september ob 19.00, terasa za gradom Bogenšperk

JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK

Festival Bogenšperk

Smartno

KILT ROBERTA BURNSA

NOREIA Z JANIJEM KOVAČIČEM IN LAURO KRAJNC

NOV PROJEKT V 2021

Petek, 3. september 2021, ob 20.00 na terasi za gradom Bogenšperk

Festival Bogenšperk

Nov program socialna aktivacija na IC Geoss

Avtor članka: IC Geoss

V septembru na Izobraževalnem centru Geoss pričujemo z izvajanjem 4. programa socialna aktivacija, projekt Točka SoDELOVANJA. Nabor kandidatov že poteka; vključite se lahko, če ste polnoletna oseba, ki ima slovensko državljanstvo ali dovoljenje za stalno bivanje, in ste prejemnik denarne socialne pomoči in/ali na Zavodu za zaposlovanje vpisani v evidenco kot brezposelna ali kot začasno nezaposljiva oseba.

V programu izvajamo aktivnosti za razvoj socialnih spretnosti in veščin, dvig funkcionalnih kompetenc in osebnostni razvoj. Spoznali boste delodajalce in različne organizacije iz lokalne skupnosti, pridobili delovne izkušnje, novo znanje in veščine ter vzpostavili socialne stike z ostalimi udeleženci. Vključite se preko enotne vstopne točke na Centru za socialno delo ter Uradu za delo ali kontaktirate izvajalca programa (IC

ZBIRAMO PRIJAVE V PROGRAM SOCIALNA AKTIVACIJA

STE BREZ ZAPOSLOTITVE? SI ŽELITE PRIDOBITI NOVA ZNANJA, IZKUŠNJE IN POZNANSTVA?

CHANGE

POKLIČITE NAS NA 031 737 399 ALI PIŠITE NA INFO@IC-GEOSS.SI

ZOBRAŽEVALNI CENTER GEOSS

REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

EVROPSKA UNIJA EVROPSKI SOCIALNI SKLAD

Geoss). Z vključitvijo pridobite tudi denarno nagrado (0,80 €/uro za dejansko prisotnost v programu), povrnjene imate stroške malice (3,70 €/dan ob prisotnosti najmanj 4 ure dnevno) in potne stroške (0,13 €/km). Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz sredstev Evropskega socialnega sklada.

Duhovna oskrba in blagoslov znamenja

Avtorica članka: Romana Volič Vukadin

Za nami je leto težkih preskušenj. Toliko želja in načrtov, h katerimi smo stremeli, v preteklem letu nismo mogli uresničiti. Prejšnje leto ni bilo leto doseganja ciljev, temveč obdobje spoznanja, da moramo ceniti to, kar imamo. To, kar imamo, pa je veliko več, kot se zavedamo.

V ozadju matičnega doma je v pomladnih dneh nastajal medoviti park. Delček lepe narave smo se odločili nameniti kraju, kjer bomo predajali naše misli in odpirali naše srce za novo moč, upanje in ljubezen – skrb za našo duhovnost. Vanj smo postavili znamenje Srca Jezusovega. Na torkovo junijsko dopoldne smo se stanovalci, zaposleni in vabljeni gostje zbrali ob parku k blagoslovu znamenja, praznovanju in druženju. Prisotnim smo v uvodu povedali, da se nam zdi to kraj, kjer nas lepota narave opominja, da naša notranjost odseva lepoto zunanjega. Ne glede na preizkušnje. In vsak izmed nas jih ima veliko, zato naj prepusti srcu glavno besedo. V tem okolju dajemo svoje srce drugim – stanovalcem – v pomoč in podporo, pa tudi sodelavcem in prijateljem, ko nas potrebujejo. Pa vendar tudi naše srce potrebuje pomoč, saj sami ne zmremo poiskati odgovorov na vsa vprašanja.

Po pozdravnem govoru župana Občine Šmartno pri Litiji, gospoda Rajka Meserka, in bivše direktorice Doma Tisje, gospe Vide Lukač, so bile besede namenjene pomenu duhovne oskrbe. Le-ta je del celostne skrbi za starejše. Je eno temeljnih področij človeškega bivanja, ki se ukvarja s smislom življenja in se dotika temeljnih prepričanj in vrednot vsakega človeka.

V duhovnost so vključena temeljna bivanjska vprašanja, življenjska načela, vrednote in prepričanja, v katere spadajo človekovo dostojanstvo, moralne vrednote, povezanost s soljudmi, ustvarjalnost in pripadnost skupnosti. Religiozno duhovnost pa ljudje izražajo tudi skozi odnos do Boga ali višje sile preko osebne vere, s pripadnostjo skupnosti, s prepričanja in obredi.

Duhovna oskrba v Domu Tisje sega v začetke delovanja Doma Tisje. Najprej so ga vodile sestre Družbe hčera krščanske ljubezni – usmiljenk od leta 1946. Sestre so izvajale duhovno oskrbo stanovalcev in tudi povojne oblasti temu niso nasprotovale, čeravno temu niso bile naklonjene. Tudi dandanes se zaposleni pri svojem delu trudimo, da stanovalcem zadostimo njihove duhovne potrebe. Večina naših stanovalcev pripada katoliški veri, ki jo krepijo z molitvenimi skupinami, šmarničnim in vrtničnim branjem, sobotnimi mašami in drugim obredi.

Ideje o parku, o kapelici, znamenju, križu so se kalile med epidemijo. Občutki številnih zaposlenih in stanovalcev v času epidemije so povezani s strahom, trpljenjem, bolečinami. Srečali smo se s težkimi oblikami okužbe, smrtjo, žalovanjem ... Naše misli in pogovore so ideje odvrnile od težkih tem, povezanih s skrbjo za stanovalce,

zaposlene, dobavljanjem materiala ... Na koncu smo sklenili: naredili bomo medoviti park z znamenjem.

Direktorica je poudarila namen znamenja, ki naj bo v spomin na tiste, ki so bili del našega vsakdana v recepciji, jedilnici, na enotah in ki jih pogrešamo. Naj stoji znamenje tudi kot pomnik na preizkušnjo, ki smo je bili deležni. Znamenje namenjamo tistim, ki bodo iskali oporo in vire moči v času bolezni, žalosti, osamljenosti. Naj bo to kraj upanja in zaupanja, ki ga vsak izmed nas potrebuje, da zgradi psihološko in fizično trdnost za delo in življenje. Naj bo tukaj kraj, kjer bomo iskali vire za potrpežljivost, koncentracijo in notranji mir. Naj bo tu kraj, kjer bomo spoznali moč ljubezni, ki jo lahko dobi in deli prav vsak izmed nas, če le odpre svoje srce. Naj bo tudi kraj, kjer začutimo medsebojno človeško povezanost, kajti tako je tudi nastajal.

Na koncu smo izrazili hvaležnost sedanjim in bivšim zaposlenim Alešu, Bogdanu in Hermanu za idejni projekt in čudovito opravljeno delo, sestri Katarini Jereb, da nam je priskrbela kip, in Tomažu Mittoniju, ki ga je »polepšal«, ter skrbnicama vrtnic v parku, Nadi in Aniti, ter stanovalcu g. Cirkvenčiču, ki bedi nad urejenostjo in čistočo parka.

Blagoslov znamenja sta opravila župnik Marko Mohor Stegnar in duhovni pomočnik Vinko Malovrh. Naše druženje so obogatile sestre Trobec Žagar s petjem cerkvenih in slovenskih narodnih skladb, dan pa smo nadaljevali z glasbo in prijetnim dopoldanskim druženjem, ki so ga kulinarično obogatili zaposleni iz domske kuhinje.

Društvo diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

Avtorica članka: Mihaela Amršek, predsednica Društva diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

MINULI DOGODKI

V maju in juniju smo ob četrtek že začeli s kratkimi in daljšimi pohodi. Odpravili smo se na Strešni vrh, na Moravško goro, v Gabrovko, na Šmarno goro, po obronkih Vipavske doline in se povzpeli na Čemšeniško planino.

POHOD NA ČEMŠENIŠKO PLANINO

Kljub zelo visoki temperaturi glede na letni čas smo se povzpeli po senčni strani Zaplanine preko Črnega vrha na Čemšeniško planino do planinske kočice, kjer so za nas skuhalo dobro malico. Naprej smo odšli do Prvin, do avtobusa. Vračali smo se čez Trojane, tam smo se posladkali s trojanskimi krofi in se zadovoljni vrnili domov. Načrtovano je bilo, da bo pohod še daljši, a glede na neizprosno vročino smo ga malo skrajšali.

PO OBRONKIH VIPAVSKE DOLINE

Ob lepem sončnem vremenu in prijetnem druženju smo obhodili Vipavsko dolino. Obiskali smo vas Goče, kjer so nam predstavili njeno zgodovino in cerkev sv. Andreja. Nadaljevali smo pot po vinskem območju, obiskali cerkev Marije Snežne, kjer je bil najlepši

razgled na Vipavsko dolino in okolico. Nato smo se spustili na vinsko območje do Erzolja in počasi dvigali na Tabor, 423 metrov nadmorske višine. Obiskali smo dve cerkvi, sv. Lovrenca in sv. Mihaela, in tam nabrali veliko lipovega cvetja. Nato smo se spustili na drugo stran Erzolja, kjer smo nadaljevali pot z avtobusom do Planine nad Ajdovščino. Ogljedali smo si vinsko klet Guerila in cerkev sv. Pavla. Nadaljevali pot v Lokavec pri Ajdovščini, kjer smo se okrepčali z enolončnico, domačim kruhom in pršutom ter dobro kapljico vipavskega vina. Po poti domov smo se odpravili še na Vipavski križ, si v Ajdovščini ogledali izvir Hublja, kjer smo naredili še eno skupinsko sliko. Domov smo se vrnilo utrujeni, a z veliko doživetji in lepimi občutki.

OGLED ZELIŠČARSKE KMETIJE »PR' JANEZ«

V torek, 8. 6. 2021, smo se odpravili na krajši pohod po Gradiških Lazah in Jablanici ter na ogled zeliščarske kmetije »Pr' Janez«. Na kmetiji smo imeli zelo zanimiv ogled zeliščnega vrta, kjer nam je ga. Rozina Pavla, ki ta vrt ureja, predstavila najrazličnejše vrste ekološko pridelanih zelišč. Pripravila nam je zeliščne čaje, tople in hladne, ter domače sokove iz mete in ringloja, poskusili smo tudi namaze s skuto in smetano z zelišči, spekla nam je še sočno jabolčno potico. Vse, kar smo poskusili, je bilo možno kupiti tudi za domov, kar smo s pridom izkoristili, saj je bilo vse zares okusno.

OSTALA OBVESTILA

V septembru se bomo odpravili na edukativno okrevanje na Korčulo.

OTOK KORČULA – VELA LUKA (HRVAŠKA), 11. 9.–18. 9. 2021

Hotel Posejdon ***	11. 9.–18. 9. 2021	Turistična taksa (7 dni/6 noči)
ALL INCLUSIVE v dvoposteljni sobi	373,00 €	9,50€/na 7 dni/osebo

Akontacija ob prijavi = 50,00 €

Razlika edukacije se poravnava do 11. 8. 2021 v društveni pisarni Društva diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji, na Parmovi ulici 7 v Litiji (lokacija: pri Knjižnici Litija).

Enoposteljna soba: doplačilo + 50,00 % cene edukacije = 186,50 €. SOBE: klimatizirane, kopalnica WC, tuš, sat. TV

Četrty dogodek, namenjen kakovostnejšemu življenju starejših v Srcu Slovenije

Avtorica članka: Anita Molka, Razvojni center Srca Slovenije

Razvojni center Srca Slovenije je 26. maja 2021 organiziral četrti dogodek v okviru projekta EU_SHAFE, ki naslavlja pametna, zdrava in starosti prijazna okolja. Tokrat so bile predstavljene dobre prakse iz petih evropskih držav s področja komunikacije in informiranja starejših, udeležili pa so se ga Občina Litija, Občina Šmartno pri Litiji, Občina Lukovica, Dom Tisje, Zavod Oreli iz Kamnika in LAS Srce Slovenije.

Komunikacija in informiranje sta ključnega pomena za starejše, saj vsaka informacija pripomore k lažjemu prilagajanju. Starejši največkrat potrebujejo informacije o prevozi, upokojitvi, pravnih zadevah, zdravju, preprečevanju bolezni, učinkih zdravil, prehrani, raznih programih, prostem času in kulturnih dejavnostih. Sodelovanje s starejšimi pomembno prispeva k njihovi kakovosti življenja, saj jim vsaka pomoč okrepi občutek pripadnosti in

ustvari medsebojno spoštovanje. Predstavljene dobre prakse iz Španije so poudarjale predvsem pomembnost preprečevanja »ageizma« oz. zaznavanja problema negativne in stereotipne podobe starejših, ki jo je potrebno odpravljati, ter pomembnost priprave starejših na posvetovanja z zdravnikom, s katero se izboljša komunikacija in učinkovitost izvedbe. Največ zanimanja s strani udeležencev je bilo za dobri praksi iz Portugalske in Irske.

Cena vključuje še:

- predstavnik/animatorja ves čas bivanja,
- pijačo dobrodošlice,
- nastanitev v izbrani sobi,
- 7 x ALL INCLUSIVE: samopostrežni zajtrk, samopostrežno kosilo in samopostrežna večerja, pijača pri obrokih, brezalkoholne pijače, lokalno pivo, lokalno vino, pijačo v baru od 10.00–22.00, tudi domače žgane pijače, »coffee time« 17.00–17.30 – kava in čaj s pecivom,
- jutranje razgibavanje,
- meritve krvnega sladkorja,
- predavanje o zdravem načinu življenja/alternativno zdravljenje,
- aktivnosti za razvedrilo in dobro počutje,
- družabne igre ob večerih,
- živa glasba večkrat tedensko,
- raziskovanje okolice,
- osnovno nezgodno zavarovanje,
- strošek organizacije in DDV.

Cena je v EUR na aranžma na osebo pri minimalno 40 potnikih.

Društvo diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji prispeva rednim članom 50,00 €, podpornim članom pa 25,00 € enkrat v letu. Vsem članom, katerih mesečni dohodek znaša manj kot 450,00 €, prispeva društvo 100,00 € enkrat v letu (potrdilo o prihodu mora biti priloga ob prijavi za okrevanje).

Vse naše programe bomo izvajali po priporočilih NIJZ. Ob dodatnih omejitvah, za katere upamo, da jih ne bo, vse aktivnosti odpadejo.

Ne pozabite, da v društvu zagotavljamo merilne aparate in merilne lističe ter lancete. Lahko nas predhodno pokličete, da vam pripravimo vse, kar potrebujete. V društvu smo vedno prisotni ob uradnih urah v ponedeljek in sredo **od 8.00 do 11.00**, dosegljivi smo na naših telefonih **031 777 153, 031 777 154, 01 898 15 84**, ostale dni v tednu pa na mobilnem telefonu **031 777 154** in na elektronski pošti drustvo.dia.litija@siol.net.

Obiščete nas lahko tudi na našem Facebooku in prenovljeni spletni strani www.diabetiki-litija-smartno.com.

Zaradi plačila članarine (13,00 EUR) v trenutni situaciji ni nujno, da se zglasite v društvu, lahko jo nakažete tudi na **TRR SI56 0311 0100 0021 983** ali po položnici, ki smo vam jo poslali (ne pozabite pripisati vašega priimka in imena, če nekdo drug nakazuje za vas).

RAZVOJNI CENTER
SRCA SLOVENIJE
DEVELOPMENT CENTRE
OF THE HEART OF SLOVENIA

EU_SHAFE
Interreg Europe

»ReHab« omogoča uporabo brezplačne inovativne tehnologije za interakcijo na daljavo, s čimer se poveča aktivna udeležba starejših občanov v skupnosti, preprečuje kognitivne in motorične upade, spodbuja avtonomijo starejših in digitalno pismenost. Irska dobra praksa »ALONE« pa ravno tako starejšim ponuja brezplačno tehnologijo, kot so pametni merilniki krvnega tlaka, pametni glasovno vodeni zvočniki, pametne ure, ki spremljajo srčni utrip, sledijo hoji in vzorcem spanja ipd. Izboljšajo se telesno in duševno zdravje ter kakovost življenja.

Podobna dobra praksa se je pričela izvajati tudi v **občini Litija** (v občini Šmartno pri Litiji se že izvaja), ki sedaj **subvencionira storitev oskrbe na daljavo**, ki starejšim, invalidom in bolnikom s težjimi boleznimi omogoča daljše in varno bivanje na domu. Gre za **storitev E-oskrbe** Telekoma Slovenije, ki predstavlja socialni servis celodnevne povezave preko osebnega telefonskega alarma na daljavo.

Po vsaki predstavitvi je sledila krajša diskusija o primernosti dobre prakse za lokalno okolje, predstavljen pa je bil tudi novi **LAS projekt »Točka za starejše«**, ki se je ura-

dno pričel izvajati v začetku junija 2021. Vodilni partner je LAS Srce Slovenije, partnerji pa Občina Litija, Občina Lukovica in Društvo upokojencev Šmartno pri Litiji. **V prvi fazi** (leto 2021) se bosta izvedla predstavitev dobre prakse Zavoda Oreli in prenos znanja na preostalo območje LAS. V ta namen se bo organiziralo **predavanje o strategiji dolgožive družbe** ter tri **delavnice** na temo prostovoljstva, projektnega vodenja ter vzpostavitve in vodenja info točk. Delavnice bodo namenjene vsem, ki želijo spoznati kamniški model in pridobiti veščine za koordinatorja mreže za pomoč starejšim. V **drugi fazi** (leto 2022) pa bodo v Litiji, Lukovici in Šmartnem pri Litiji vzpostavljene »Točke za starejše« po modelu Zavoda Oreli, vzpostavila se bo **mreža sodelujočih organizacij in prostovoljcev ter razvile storitve za starejše**.

Predstavitev dobre prakse iz Irske

Zaključen tečaj za višjega gasilca – vodjo skupine

Avtor članka: GZ Šmartno pri Litiji

V mesecu oktobru 2020 smo v Gasilski zvezi Šmartno pri Litiji pričeli s tečajem za višjega gasilca – vodjo skupine. Tečaj se je pričel s predavanji, ki so potekala v prostorih Prostovoljnega gasilskega društva Jablanica v popoldanskih urah med tednom in pa v času vikenda v dopoldanskih terminih.

Podrobneje smo spoznali organizacijo gasilstva in pravne osnove, gradbeništvo, elektrotehniko in varnost, radijske in ostale zveze, izobraževanje, informatiko, varnost ter zdravje gasilca, razvrščanje, požarno preventivo, prvo pomoč, požaru in nevarne snovi, vozila in opremo, zaščito telesa in dihal, tehnično reševanje in gasilsko taktiko. Predavanja so bila izvedena s strani predavateljev, ki so nam predstavili, da so teme uporabne v vsakodnevem delovanju gasilcev. Že med potekom predavanj smo morali predavanja prekiniti zaradi prepovedi izobraževanja in druženja. Spet smo se zbrali v prvih mesecih leta 2021 in nadaljevali ter tudi zaključili teoretični del tečaja. Po teoretičnem delu so sledili pisni izpiti, da so predavatelji preverili naše znanje na posameznih področjih. Po uspešno opravljenih teoretičnih predavanjih in vajah so na vrsto prišle praktične vaje, ki so jih organizirali gasilci iz društev GZ Šmartno pri Litiji. Na va-

jah smo teorijo uporabili še na praktičnih primerih. Na vajah smo imeli poudarek na tehničnem reševanju, seznanili smo se z reševanjem ponesrečencev ob prometnih nesrečah, stikom z nevarnimi snovmi in žaganjem oziroma podiranjem dreves, vezanjem vozlov, navezavo orodja, postavljanjem lestev in preiskovanjem ter reševanjem oseb v notranjih napadih, sestavljanjem sesalnega voda, opravili napajanje gasilskih vozil iz hidrantnega omrežja.

Med opravljanjem vseh teh praktičnih vaj smo bili primorani naše vaje prekiniti in spet počakati na sprostitev ukrepov in varno nadaljevanje našega usposabljanja. Vaje so potekale v okolici gasilskega doma v Jablanici, večji del vaj pa znotraj industrijske cone Šmartno. Zaključno vajo za izpolnitev pogojev za pristop na izpit smo imeli v Zavrstniku, v hiši ob gasilnem domu. Razdeljeni smo bili na gasilska vozila. Vsako gasilsko vozilo je prejelo svojo nalogo in jo je moralo uspešno in varno opraviti. Ob prihodu na lokacijo namišljene intervencije nas je pričakal požar v kurilnici, v naslednjih nadstropjih je bila omedlela oseba, poskrbeli smo za prometno ureditev in omogočili intervencijske poti. Pogoj za opravljanje tečaja višji gasilec – vodja skupine je pridobilo 13 gasilcev iz naših prostovoljnih društev. V mesecu maju smo le dočakali končni izpit, sestavljen iz pisnega in teoretičnega preizkusa, in praktični del izpita v Industrijski coni Šmartno. Celotni zaključni izpit je potekal pod budnim očesom predstavnika Gasilske zveze Slovenije. Na koncu je GZ Šmartno pri Litiji pridobila 12 višjih gasilcev za pomoč in vodenje skupin na posameznih posredovanjih na intervencijah. Vsem predavateljem in inštruktorjem se zahvaljujemo za prenos znanja na naslednje generacije, tečajnikom pa želimo varno operativno delo. Z gasilskim pozdravom NA POMOČ!

Spletni mednarodni dogodek

Avtorica članka: Anita Molka, Razvojni center Srca Slovenije

Razvojni center Srca Slovenije je v sredo, 23. junija 2021, organiziral spletni mednarodni dogodek na temo kakovostnejšega življenja starejših v okviru evropskega projekta EU_SHAFE, ki naslavlja pametna, zdrava in starosti prijazna okolja. Predstavile so se dobre prakse s področij komunikacije in informiranja, ki starejšim omogočajo boljše in kakovostnejše življenje, jih seznanjajo s pomembnimi informacijami in vključujejo v družbo. Dobre prakse so bile med udeleženci odlično sprejete, zato menimo, da jih je potrebno širiti, hkrati pa tudi prilagajati stalno spreminjajočim se potrebam in okoljem, predvsem pa vedno znova iskati priložnosti za aktivno vključevanje in lažje prilaganje starejših.

Dogodek s skoraj 50 udeleženci iz vse Evrope je moderiral **Gregor Cuzak**, ki se že vrsto let zavzema za izboljšanje kakovosti življenja starejših v Sloveniji. Je soustvarjalec in soorganizator HealthDay.si, vodilne slovenske skupnosti za inovacije v zdravstvu, aktivno pa je vključen tudi v mednarodno iniciativo ECHAlliance. Udeležence sta nagovorila **župan Občine Litija, Franci Rokavec**, in **direktorica Razvojnega centra Srca Slovenije, Mojca Štepic**.

G. župan je izpostavil projekte in vsebine, ki jih občina v zadnjih letih intenzivno izvaja za starejše občane, in sicer izgradnjo Medgeneracijskega centra Šmelc, ustanovitev Sveta za medgeneracijsko povezovanje ter vključitev v projekt Sopotniki, ki starejšim omogoča brezplačne prevoze, in izvajanje E-oskrbe Telekoma Slovenije, ki subvencionira storitev oskrbe in celodnevne povezave starejših preko osebnega telefonskega alarma na daljavo.

Mojca Štepic je poudarila, da moramo pri prenosu takšnih dobrih praks vedno upoštevati potrebe starejših in da je projekt EU_SHAFE pomembno prispeval k ciljem Strategije LAS Srce Slovenije, ki sedaj dajejo še večji poudarek ranljivim ciljnim skupinam, tudi starejšim. Kot konkreten odgovor na to je bil pripravljen in potrjen **LAS projekt »Točka za starejše«**, ki bo sofinanciran s strani Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Projekt, ki se je uradno pričel izvajati v juniju 2021, bo omogočil prenos znanja in praktičnih izkušenj skozi predavanja in delavnice, nudile pa se bodo storitve svetovanja starejšim in pomoč na domu. Vzpostavile se bodo tri točke za starejše v občinah Litija, Šmartno pri Litiji in Lukovica, mreža sodelujočih organizacij in mreža prostovoljcev.

Anita Molka in **Tina Pregel** iz Razvojnega centra Srca Slovenije sta predstavili deset **dobrih evropskih praks** iz šestih držav, ki so bile prepoznane v lokalnih okoljih partnerjev projekta (na regionalni ali nacionalni ravni) na temo komunikacije in informiranja. Evalvacijo dobrih praks je predstavil **Felix Arrieta Frutos** z Univerze Deusto iz Španije. Drugi del dogodka je bil namenjen štirim slovenskim dobrim praksam ter okrogli mizi. **Marko Zevnik** je predstavil projekt **Sopotniki**, ki nudi brezplačen prevoz starejšim v podeželskih okoljih. Trenutno se s 370 aktivnimi prostovoljci izvaja v 16 občinah. Cilj je preprečiti ali prekiniti izoliranost in osamljenost starejših prebivalcev predvsem iz manjših, odročnejših krajev, ki zaradi oddaljenosti, odsotnosti avtomobila ali slabih prometnih povezav skoraj ne zapuščajo doma. Starejšim se omogoča, da se udeležujejo kulturnih dogodkov, obiskujejo svoje prijatelje, gredo k zdravniku, v trgovino, spletajo nova poznanstva in prijateljstva ter ohranjajo družabne stike s širšo okolico.

Črt Kanoni iz Zveze društev upokojencev Slovenije je predstavil, kako so se zavzeli in aktivirali ter s pomočjo komuniciranja in informiranja nudili podporo svojim članom v času epidemije covid-19. Poudaril je, da moramo pri pospešeni digitalizaciji, ki je tudi posledica epidemije, paziti na vključenost vseh starejših. Kar 45 % starejših namreč meni, da nimajo ustreznega digitalnega znanja ali orodij. Preko programa **Starejši za starejše** so izvedli več kot 60.000

telefonskih klicev, organizirali spletne delavnice, pomoč na domu, prevoze, dostavo humanitarnih paketov in hrane ter različna svetovanja več kot 20.000 starejšim.

Brigita Dane iz **Simbioza Genesis** je spregovorila o pomembnosti medgeneracijskega sodelovanja, prostovoljstva in vseživljenjskega učenja. Simbioza je v obdobju 2011–2013 uspela povezati celotno Slovenijo, ko so mladi učili starejše uporabljati računalnik (vseslovenski teden izobraževanja starejših o digitalnih orodjih). Kasneje so širili svoj program in vsebine tudi v sodelovanju s podjetji Google in A1. V času epidemije so za starejše razvili aplikaciji **Magda** in **Čvekifon**. **Čvekifon** je klepetalnik, **Magda** pa mobilna aplikacija, ki združuje številne koristne informacije, podatke in kontakte na enem mestu.

E-oskrbo in E-zdravje je predstavila **Elena Nikolavčič** iz **Telekoma Slovenije**. Storitve **E-oskrba** zagotavlja 24-urno povezavo s centrom za pomoč na daljavo in takojšnje proženje klica na pomoč s pritiskom na gumb na obesku ali na varovalni enoti v primeru padca ali slabosti. Pomoč organizira medicinsko osebje v asistenčnem centru in o tem obvesti svojce. **Aplikacijo E-zdravje** pa si starejši lahko naložijo na telefon ali tablico in vsebuje tudi merilnike vitalnih funkcij, npr. krvni sladkor in krvni tlak. Meritve se prek aplikacije samodejno prenesejo v telemedicinski center, kjer se samodejno sprožijo alarmi, če meritve odstopajo od predvidenih.

Dogodek se je zaključil z okroglo mizo **»Pomembnost komunikacije in informiranja za starejše in o njih«**, na kateri so sodelovali **Aleš Kenda** z Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, **Črt Kanoni** iz Zveze društev upokojencev Slovenije in **Lea Lebar** s Fakultete za družbene vede. Poudarili so, da je področje kljub pomanjkanju nacionalne pobude napredovalo zaradi številnih lokalnih iniciativ (Simbioza, Sopotniki, Zlata mreža, Prostofer, Starejši za starejše in drugi). Vrednost vsakega starejšega je namreč neprecenljiva in vnuki se pogosto največ naučijo prav od svojih dedkov in babic. Kako to neprecenljivost izkoristiti, pa se moramo kot družba še naučiti. Ključ je v grajenju mostov med generacijami, sodelovanju in delovanju na osnovi skupnih interesov. Raznolikost, različna znanja in izkušnje, še posebej pa neponovljivost vsakega posameznika so lastnosti, iz katerih bomo črpali moč takrat, ko bomo s komunikacijo znali vzpostavljati povezave. Cilj komunikacije ne bo dokazovanje, kdo ima prav in kdo ne, temveč bomo znali kljub razlikam videti skupno korist in skupne cilje.

Okrogla miza se je zaključila s mislimi, da bo v prihodnje potrebno pozornost posvetiti povezovanju lokalnih pobud s spodbudami na nacionalni ravni. Najboljši projekti se bodo tako lažje širili tudi mednarodno. Tuji udeleženci dogodka so pokazali veliko zanimanja za predstavljene slovenske dobre prakse, nekatere nameravajo prenesti tudi v svoja okolja, zato jih bomo z veseljem promovirali in predstavljali še naprej.

Govorniki na spletnem mednarodnem dogodku na temo kakovostnejšega življenja starejših

Odprtje Parka osamosvojitve ob 30-letnici državnosti

Avtor članka: Območno Združenje VSO Litija - Šmartno

V petek, 25. 6. 2021, je ob 30. obletnici dneva državnosti na Valvazorjevem trgu potekal slavnostni dogodek ob odprtju novega Parka osamosvojitve. V parku raste lipa, ki jo je pred 30 leti zasadil Jelko Kacin, ki je bil takrat slavnostni govornik. Imel je čudovit govor, ki je ganil srca prisotnih in požel velik aplavz.

Prisotne je nagovoril tudi poslanec Državnega zbora Republike Slovenije Boris Doblekar, ki se je poleg procesa osamosvojitve Slovenije in slikovitega opisa njegove izkušnje iz vojne za Slovenijo med drugim dotaknil in poudaril pomembnost enotnosti po zgledu zgodovinskih dni od začetka osamosvojitvenih težnj, gospodarskega in moralnega kolapsa bivše socialistične države, procesa JBTZ do odhoda zadnjega vojaka agresorske jugoslovanske vojske s slovenskih tal. Poudaril je nujnost umiritve strasti in sodelovanja v duhu časa izpred tridesetih let. Izrazil je tudi zadovoljstvo ob odličnem sodelovanju vseh veteranskih organizacij vojne za Slovenijo ter lokalne skupnosti pri vzpostavitvi Parka osamosvojitve v Srcu Slovenije, ki je poleg Geossa drugi sveti kraj v spomin na dni, ko je nastajala Slovenija. Zasavski rogisti in Oktet Valvazor so poskrbeli za glasbeni del programa.

Trak so prerezali državni sekretar, Jelko Kacin, župan Občine Litija, Franci Rokavec, Boris Doblekar, predsednik območnega Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve (VSO) Litija – Šmartno ter poslanec, pa Ivan Lovše, predsednik območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo, in Dušan Jovanovič, predsednik policijskega veteranskega društva Sever Litija.

Poleg praporščakov VSO Tomaža Sveteta, Romana Perkliča in Nejc Hauptmana so se prireditve udeležili tudi visoki predstavniki Združenja VSO. Z obiskom so dogodek počastili generalna sekretarka Simona Pavlič, Slavko Kmetič in Andrej Podbregar.

Po uradnem delu zelo svečane in s pozitivno energijo nabite prireditve se je nadaljevalo prijetno druženje ob golažu in hladni pijači, kajti vročina ni prizanašala. Ob lepi udeležbi občank in občanov obeh občin, Litije in Šmartnega, smo v Združenju VSO izjemno zadovoljni, da je zanimanje za Slovenijo in njeno zgodovino še kako močno.

Poslanec Boris Doblekar

Srečanje članov OZVVS Litija - Šmartno

Avtor članka: Jože Kos

Veterani OZVVS Litija - Šmartno smo se 5. junija udeležili 20. veteranskih iger po vrsti v Slovenski Bistrici.

Tekmovali smo v streljanju z zračno puško, vlečenju vrvi in metu bombe. Rezultati dobri, nato pa druženje s prijatelji veterani.

Vseslovensko srečanje veteranov in častnikov

Avtor članka: Anton Plankar

Zveza veteranov vojne za Slovenijo, Zveza policijskih veteranskih društev Sever in Zveza slovenskih častnikov so v Velenju v sodelovanju z Mestno občino Velenje organizirale srečanje veteranov in častnikov Slovenije. Srečanje je potekalo v soboto, 12. junija 2021. Iz Litije in Šmartnega pri Litiji so se srečanja udeležili člani Območnega združenja slovenskih častnikov obeh občin.

Srečanje se je začelo z nagovori predsednikov posameznih zvez. Generalmajor Ladislav Lipič, predsednik ZVVS, dr. Tomo Čas, predsednik ZPVD Sever, in generalmajor dr. Alojz Šteiner so v nagovorih poudarili pomen pripadnosti domovini in narodu ter enotnost naroda, ki je bila še kako pomembna pred tridesetimi leti, ko je nastajala samostojna država Slovenija. Prav pripadnost domovini in enotnost naroda sta temelja za razvoj države ter blagostanja njenih državljanov tudi v prihodnosti. Prisotni veterani in častniki so vsak govor nagradili z gromkim aplavzom. Nadaljevanje srečanja sta bogatila nastopa Policijskega orkestra in Orkestra Slovenske vojske. Pripadniki specialne enote policije so izvedli prikazno vajo, v kateri so nudili prvo pomoč ustreljenemu zločincu, ki ga je nato odpeljal policijski helikopter. Policisti, usposobljeni za delo s psi, so prikazali vajo, v kateri so psi odkrili skrito drogo v avtomobilu ter ulovili bežečega kriminalca in ga zadržali do prihoda policistov. Udeleženci srečanja so imeli možnost ogleda različnih demonstracijskih prikazov, in sicer: lokostrelstvo, predstavitev modelov različnih lovskih letal, vojaške opreme, vojaških poklicev, založnika Defensor, d. o. o. ter predstavitev policijskih vozil in opreme (kombi s forenzično opremo, motorji, kolesa, službena vozila). Lahko so tudi spoznavali Velenje, se z leseno ladjico pletro peljali po jezeru, si ogledali hišo mineralov in spominski center '91. Med aktivnostmi so se okrepcali z golažem in pijačo, za to so poskrbeli prijazni gostitelji in organiza-

tor srečanja v sodelovanju z Mestno občino Velenje. Bogat in pester program je pripomogel, da se je dan hitro prevesil v pozno popoldne, ko so se udeleženci poslovili in se vrnil domov v različne dele Slovenije, obogateni z lepimi vtisi o Velenju, Slovenski vojski in policiji. Organizacija in izvedba srečanja sta bili le del aktivnosti, ki se bodo izvajale v počastitev 30. obletnice samostojnosti Slovenije.

»Zlatomašnik, bod' pozdravljen

...«

Avtor članka: Uroš Pušnik

... se je zaslilo v nedeljo, 20. junija, v šmarski župnijski cerkvi, ko je stopil iz špalirja narodnih noš šmarski rojak in sedanji primskovski župnik msgr. g. Jože Hauptman. Skupaj z njim smo se zahvalili ob jubileju za njegovih 50 let duhovništva.

Zlatomašni pridigar, beograjski nadškof g. Stanislav Hočevar, je izpostavil prelomno vprašanje božjega klica »Koga naj pošljem v ta svet?« in mlad veren fant, kakor. g. Jože pred 50. leti, mu odgovori »Tukaj sem, pošlji mene!« To ni enkratni dogodek, da postaneš duhovnik, marveč je eno čudovito dejanje vesoljne Cerkve, ki se nadaljuje. Ob jubileju duhovnik ne napreduje v letih, temveč je to zanj nov dogodek in mejnik v njegovem življenju. Po nadškofovih besedah namreč ni mogoče razumeti poklica, v

katerem živiš, če se sam ne srečaš z Bogom. »Ladja Cerkve pluje po odprtem morju, kjer so vedno viharji, preizkušnje in potresi. To ladjo napolnjuje voda viharnosti, da bi jo potopila, a Božja milost hoče, da delamo in nismo brezvoljni,« je še dodal nadškof Hočevar. Zlatomašnik g. Jože je služboval po več

slovenskih krajih, med drugim pa je kar 21 let opravljal ekumensko in pastoralno delo tudi v Beogradu, za kar se mu je beograjski nadškof še posebej zahvalil.

Ob daritvenem oltarju so se g. Jožetu poleg nadškofa Hočevarja pridružili še: g. Dragan Adam, nekdanji šmarski župnik, g. prof. dr. Janez Juhant, g. Mihael Sokol, stolni župnik v Beogradu, g. Marko Mohor Stegnar, šmarski župnik, ter g. Vinko Malovrh, duhovni pomočnik v Šmartnem.

Slovesnost so polepšale narodne noše, ubrano petje ter zbrana in pobožna molitev vernega ljudstva. Slovesnosti se je udeležilo tudi nekaj vernikov iz Beograda. Ob tem jubileju so zlatomašniku voščili predstavniki ŽPS-ja domače šmarske župnije, župnije Primskovo ter njegovi domači, še mnogo drobnih želja pa smo mu izrekli zbrani verni ob koncu sv. maše. Ob koncu sv. maše se je za vse molitvene spomine, za vse trenutke duhovniške službe in za udeležbo na tej slovesnosti zahvalil tudi sam zlatomašnik.

Na jubilejni podobici je pisano »Kjer je dobrota in ljubezen, tam je Bog!« Naj še naprej v dolinah šmarskih vejejo molitev, dobrota in ljubezen, pa bomo imeli tudi Božje ljubezni in blagoslova v izobilju. Bog vas živi, g. Jože!

Stari običaji sredi vasi

Avtor članka: Franci Vidic

V samem središču Šmartnega, natančneje v Miški, smo vsako leto priča košnji »po starem«. Gradiškov Peter pripravi nepokošen hrib, skleplje kose, povabi prijatelje in rekreacija se začne. Seveda pa, kot po vsaki košnji, sledi druženje ob jedači in pijači. In tudi zaradi slednjega – naj trava kar raste!

O podjetju HS INŠTALACIJE, d. o. o.

Avtor članka: HS inštalacije, d. o. o.

Smo podjetje z več kot 13-letno tradicijo, ustanovljeno že leta 2008. Glavna dejavnost podjetja je izvedba strojnih inštalacij (napeljava vodovodnih in ogrevalnih inštalacij). Dela izvajamo na vseh področjih, od manjših popravil do izvedbe celotnih inštalacij na velikih objektih, kot so proizvodnje hale in bloki ter zunanji mestni vodovodi. V več kot 13-letnem delovanju smo si pridobili veliko poslovnih partnerjev in zasebnih investitorjev, ki zaupajo nam in našim dobaviteljem, saj vgrajujemo samo priznane in preizkušene materiale.

V podjetju HS INŠTALACIJE, d. o. o. trenutno zaposluje deset mojstrov, ki jih redno obražujemo za novosti ter spremembe, ki prihajajo na trg. V podjetju dajemo na prvo mesto zadovoljstvo naših strank in kvalitetno opravljeno delo. Spoštljivi smo do vašega doma ali pisarne in poskrbimo, da vaše lastnine ne poškodujemo in za seboj vedno skrbno počistimo.

S čim se lahko pohvalimo?

- Dolgoletne izkušnje.
- Za vse storitve inštalacij nudimo vzdrževanje in celoten servis.
- Spremljamo trende na področju obnovljivih virov.
- Pri vgradnji uporabljamo le preverjene blagovne znamke.
- Držimo se dogovorjenih rokov.
- Prijazni in razumevaajoči inštalaterji.
- Transparentna in vnaprej dogovorjena cena.
- Hitra odzivnost na vaše klice in sporočila.

Storitve:

- **Vodovodne inštalacije** (montaža vodovodne pipe, napeljava vodovodnih inštalacij, popravilo puščajoče cevi, zamenjava starih vodovodnih cevi, menjava pip v kopalnici itd.)
- **Ogrevalni sistemi** (talno ogrevanje, stensko ogrevanje, radiatorsko ogrevanje, konvektorsko ogrevanje, prenova kotlovnice, vgradnja toplotnih črpalk in peči z uplinjevalnim sistemom)
- **Centralno sesalni sistemi**

Reference:

- Iskra Mehanizmi
- Upravna stavba 3 Krka
- Hidroelektrarna Plave
- Terme in smučišče Hotel Cerkno
- Nadstandradne hiše Ljubljana Brdo

HS
INŠTALACIJE D.O.O.

Levstikova ulica 4
1270 Litija

+386 70 520 540
+ 386 01 111 333

www.vodovodar.si
haris.sekic@vodovodar.si

Zakaj je dobro biti član Obrtno-podjetniške zbornice?

**OBMOČNA OBRTRNO-PODJETNIŠKA
ZBORNICA LITIJA**

Avtor članka: OOOZ Litija

Mnenja o tem so seveda različna, zagotovo pa velja: član, ki se zaveda vsega, kar zbornica kot učinkovit varuh pravic in interesov obrtnikov in podjetnikov izbori zanj v obliki ugodnejših zakonskih obveznosti, in ki uporabi vsaj nekaj od tega, kar mu zbornica ponuja v obliki svojih storitev, je svojo članarino dobro naložil.

1. Zato ker smo zbornica malih in smo njihov glas. Obrtno-podjetniško zbornico smo pred štiridesetimi leti ustanovili obrtniki sami, ker nismo hoteli biti skupaj z velikimi v državni zbornici.
2. Zato ker dobro poznamo probleme in interese obrtnikov in malih podjetij ter jih uspešno zastopamo pred vlado oziroma državo. S povezovanjem v svoji zbornici, po »branzah« v strokovne sekcije, mali postanemo glasni, močni in vplivni.
3. Zato ker smo blizu članov.
4. Zato ker smo za člane še vedno najboljši »servis« in se posvetimo prav vsakemu izmed njih.
5. Zato ker skrbimo, da so člani dobro informirani. Vsak mesec člani dobijo revijo Obrtnik s prilogo Obrtnikov svetovalec ter obvestila območne obrtno-podjetniške zbornice, prosto lahko dostopajo do naših spletnih strani z več tisoč aktualnimi informacijami.
6. Zato ker članstvo v OZZ poleg vsega naštetega prinaša tudi vrsto drugih ugodnosti.

Član Obrtno-podjetniške zbornice je lahko vsaka fizična ali pravna oseba, ki opravlja obrtno dejavnost ali domačo in umetnostno obrt oziroma katerokoli drugo pridobitno ali nepridobitno dejavnost.

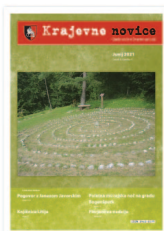
V letošnjem letu so se včlanili naslednji podjetniki oziroma firme:

- HYDROMEC ROBERT HAUPTMAN, S. P.
- Strelca elektro vzdrževanje Tejo Muljavec Šinkovec, s. p.
- PEKARNA ADRIATIK, peka kruha in slaščic, d. o. o.
- MIT-GS GOSTINSKE STORITVE, D. O. O.
- PREREZ, PROJEKTANTSKI IN IZVAJALSKI INŽENIRING, D. O. O.

Občinsko glasilo Krajevne novice na novi spletni strani

<https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/>

Krajevne novice – julij 2021
Letnik 6, številka 4

Krajevne novice – maj 2021
Letnik 6, številka 3

Krajevne novice – april 2021
Letnik 6, številka 2

Krajevne novice – februar 2021
Letnik 6, številka 1

*Nisi se izgubil kot zven v tihoto,
nisi odšel v nič in pozabo:
po tebi merim stvarjem pomen
in tvojo pesem skušam peti za tabo.
(T. Pavček)*

ZAHVALA

V 72. letu starosti se je prezgodaj poslovila

MIJA DOBLEKAR

(20. 5. 1949–21. 6. 2021).

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče, pomoč ter vso podporo. Hvala vsem, ki ste se na kakršenkoli način spomnili nanjo in jo pospremili na njeno poslednji poti, še posebej njeni sestri Fani za ganljive besede slovesa. Hvala pogrebni službi KSP Litija, pevcem iz Volavelj, trobentaču in župniku za poslovljni obred. Žalujoci: vsi njeni, ki jo bomo neizmerno pogrešali.

*Salza, žalost, bolečina te zbudila ni,
a ostala je tišina, ki močno boli.
(T. Pavček)*

Z bolečino v srcu sporočamo, da je prenehalo biti srce naše drage mame, babice, prababice, tašče in tete

MILENE SIRK,

roj. Strman,
(27. 4. 1929–5. 6. 2021)

iz Preske nad Kostrevnico.

Vsi njeni

*Spomini so kot iskre,
ki pod pepelom tlijo,
a ko jih razgrmeš,
vedno znova zažarijo.*

V SPOMIN

AMALIJA TOMC

(27. 6. 1941–27. 7. 2020)
iz Jablaniških Laz

V mesecu juliju mineva 1. leto, odkar si nas zapustila draga mami Malči. Spominjamo se te vsak dan, najlepša hvala vsem, ki jo imate v spominu in postojite ob njenem grobu.

Vsi njeni

Plemiška rodbina Wagen in njena zapuščina v naših krajih

Avtor članka: dr. Jernej Kotar

Plemstvo je bilo stoletja vodilni družbeni sloj na Slovenskem, njegovo zapuščino pa lahko še danes občudujemo na skoraj vsakem koraku, čeprav se tega pogosto ne zavedamo. V eni od prejšnjih števil krajevnih novic so bili predstavljeni Apfaltrerji, tokrat pa bo nekaj besed namenjenih Wagnom, ki so v manj kot stoletju in pol v okolici Šmartnega pustili globoke sledi.

Wagni doslej še niso bili deležni temeljite obravnave, zato je védenje o njih precej pomanjkljivo. O njihovem poreklu ni zanesljivih podatkov, a so zelo verjetno izvirali iz Štajerske. V virih se pojavljajo šele od srede 15. stoletja, ko sta živela brata Andrej in Boltežar; prvi je bil cesarjev upravitelj v Ausseeju na severnem Štajerskem, drugi pa se je pred letom 1463 naselil na Kranjskem. Boltežar se je jeseni 1462 skupaj s tridesetimi Kranjci udeležil bojnega pohoda na pomoč obleganemu cesarju Frideriku III. na Dunaj in si s tem pridobil njegovo veliko hvaležnost. Po vrnitvi v domovino se je začela njegova kariera hitro vzpenjati: bil je oskrbnik oziroma zakupnik Kostela ob Kolpi (1466–1470) ter uradnik na Hošperku (1466–1478) in Šteberku (1466–1469).

Boltežar se je okrog leta 1470 oženil z Veroniko Lihtenberško in tako pridobil prve posesti okrog Šmartnega. V literaturi lahko pogosto naletimo na trditev, da naj bi zakonca kmalu po poroki začela graditi Bogenšperk, vendar to ne drži. Boltežar je namreč umrl pred pomladjo leta 1487, pred smrtjo pa je z družino živel na gradu Vitanje na Štajerskem. Za seboj je pustil hčer Katarino in sina Erazma, ki se je leta 1510 poročil z Nežo Apfaltrer in se preselil v matere rodne kraje. Zakonca sta se verjetno kmalu lotila gradnje novega domovanja in ga poimenovala po moževi rodbini Wagensperg

Nagrobnik Erazma Wagna v šmarski župnijski cerkvi (foto: Jernej Kotar)

(Wagnova gora); iz tega poimenovanja je izšlo slovensko ime Bogenšperk. Erazem je umrl marca 1522 in je bil pokopan v stari župnijski cerkvi sv. Martina v Šmartnem pri Litiji.

V naslednjih desetletjih se je rodbina tr-

Grb rodbine Wagen, vzidan v steber arkadnega hodnika na Bogenšperku (foto: Tim Šteferl)

dno ukoreninila v naših krajih in se zelo razvejala. Veliko število moških potomcev in pomanjkanje prostora na Bogenšperku je posamezne člane prisililo h gradnji novih bivališč. V kratkem času sta tako nastala dvorca Sela in Črni potok, do leta 1585 so imeli tudi hišo v Šmartnem. Wagni niso sodili med najpremožnejše rodbine, a so kljub temu nenehno povečevali Bogenšperk in mu nadeli še danes prepoznavno podobo. Zadnji moški predstavnik kranjske veje rodbine je bil Jurij, ki je umrl močno zadolžen leta 1630.

Šmartno